

İllüstrasyon: Ömer Yapraklı / Shutterstock

«VE UNUTULDU!» 6 ŞUBAT 2023, SAAT 4:17 DEPREM ve SİYASET FACİASI

DEPREM HAKKINDA RESMİ BİLGİLER

«06.02.2023 günü, Türkiye saati ile 04:17'de ve 13:24'de merkez üssü Pazarcık (Kahramanmaraş) ve Elbistan (Kahramanmaraş) olan Mw: 7.7 ve Mw: 7.6 büyüklüğünde iki deprem meydana gelmiştir. 7.7 büyüklüğündeki deprem yerin 8.6 km derinliğinde meydana gelirken, 7.6 büyüklüğündeki deprem yerin 7 km derinliğinde meydana gelmiştir. Söz konusu depremlerin artçı şok aktivitesi devam ederken 20 Şubat 2023 tarihinde Yayladağı'nda (Hatay) Mw: 6.4 büyüklüğünde «tetiklenmiş» bir deprem daha meydana gelmiştir»¹.

«Resmi rakamlara göre, deprem nedeniyle 50.783 kişi hayatını kaybederken, 115.353 kişi yaralanmıştır. 37.984 binanın yıkıldığı raporlanmıştır»².

«ÇŞİDB tarafından yürütülen hasar tespit çalışması sonucuna göre acil yıkı-

lacak, yıkık veya ağır hasarlı kategorilere giren toplam konut sayısı 518.009 olarak belirlenmiştir. Orta hasarlı konut sayısı 131.577 ve az hasarlı konut sayısı 1.279.727 olarak tahmin edilmiştir. Bu veriler ışığında deprem sonrasında 2.273.551 kişi doğrudan barınma sorunuyla karşı karşıya kalmıştır»³.

DEPREM HABERLERİ (Devasa sorunların bir minyatürü) Uyarılar

«Prof. Dr. Naci Görür, deprem konusunda defalarca uyarıda bulunduklarını belirterek, «Üstelik de bu deprem, 'geliyorum' diye bağırarak bir depremdi. Depremi kendisi 'geliyorum' diyordu zaten. Deprem olduktan sonra değil, deprem olmadan önce zarar azaltma sistemine geçmemiz lazım» dedi. Hükümete «Depremi neden gündeme almıyorsu-

nuz? Sizin ekonomik sorunlarınızdan, terörden, sanayiden daha mı az önemli» diye soran Görür, deprem olduktan sonra yapılanları ise «yara sarma edebiyatı» olarak nitelendirdi»⁴.

«İYİ Parti Kahramanmaraş İl Başkanı Ahmet Çabukel'in depremden 184 gün önce yaptığı açıklama ortaya çıktı. Çabukel, konuşmasında bilim insanlarının uyarıları üzerinden vali ve belediye başkanına sesleniyor: Deprem kapımızda değil, deprem tam ayaklarımızın altında. Kahramanmaraş'ta 2011 yılında keşfedilen iki fay hattı üzerinden iki büyük deprem bekleniyor!»⁵.

«Dünya Bankası deprem için uyarısı: Türkiye'ye 465 milyar dolar lazım Dünya Bankası'nın 2021 tarihli bir raporuna göre, Türkiye'de evleri güvenli hale getirmenin maliyeti 465 milyar

dolar. Şimdiye kadar 6,7 milyon konutun sadece yüzde 4'ü dönüştürüldü»⁶.

Hazırlıksız olmak mı?

«Doğal afetler sonrası yurttaşlara hizmet verme görevi bulunan İçişleri Bakanlığı'na bağlı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), Düzce depremiyle ilgili etki analizi raporu hazırladı. Cumhuriyet'in ulaştığı raporda kuruma dair birçok problemin söz konusu olduğu ortaya çıktı.

Personelin idare ve sevkinden yapılan çalışmaların yanlışlığına kadar pek çok noktaya dikkat çekilen raporda öne çıkan başlıklar şöyle: - Depremden sonra AFAD Başkanlığımız tarafından afet bölgesine gidecek öncelikli iller «Ek Afet Müdahale Gruplarına» göre belli olmasına rağmen, görevlendirmeler buna uygun yapılmamıştır»⁷.

Devamı 3. sayfada ►

„VE UNUTULDU!“ 6 Şubat 2023, Saat 4:17 Deprem ve Siyaset Faciası PoliTeknik

„06.02.2023 günü, Türkiye saati ile 04:17'de ve 13:24'de merkez üssü Pazarcık (Kahramanmaraş) ve Elbistan (Kahramanmaraş) olan Mw: 7.7 ve Mw: 7.6 büyüklüğünde iki deprem meydana gelmiştir. 7.7 büyüklüğündeki deprem yerin 8.6 km derinliğinde meydana gelirken, 7.6 büyüklüğündeki deprem yerin 7 km derinliğinde meydana gelmiştir. Söz konusu depremlerin artçı şok aktivitesi devam ederken 20 Şubat 2023 tarihinde Yayladağı'nda (Hatay) Mw: 6.4 büyüklüğünde «tetiklenmiş» bir deprem daha meydana gelmiştir». «Resmi rakamlara göre, deprem nedeniyle 50.783 kişi hayatını kaybederken, 115.353 kişi yaralanmıştır. 37.984 binanın yıkıldığı raporlanmıştır».

SAYFA 1, 3, 8, 9, 16

TÜRK TOPLUMUNA DAİR SİYASİ ANALİZ EKSİKLİĞİ - - Uzun Soluklu Görüşmelere Başlama Zamanı - PoliTeknik

Kitlesel tepkinin sonuç alacak yöntemlerle gösterilemediği, kolaylıkla pasifize edilebildiği bir süreçten geçiyoruz. Almanya'da sayıları 3 milyonu aşan Türk ve Türkiye kökenli insanın tahammülleri zorlayan suskunluğuna muhatapız. Ne yaptıklarını, nasıl yaşadıklarını bilmiyoruz. Asimilasyonlarının ne denli ilerlediği, gettolaşma ve eğitimsizliğin, Türkçesizliğin var olduğu boyut, Alman ulusuyla dayanışma dinamikleri, siyasi tercihleri, yeni göç edenlerin hayata nasıl tutundukları, orta ve üst sınıflara tırmanan kesimlerin halktan kopma immesi vb. konular hakkında güvenilir bilgidir yoksunuz. Türkiye'de ise seçim süreci bitmiştir, durum ortadadır, umut tacirleri iflas etmiş, halk çok altındadır, doğan öfkenin ise an itibarıyla bertaraf edilmesine hararetle çalışılmaktadır.

SAYFA 2

United West – divided from the Rest ya da: NATO'nun kuzeyi dünyayı istediği gibi şekillendiriyor – ve Küresel Güney'in büyük bölümünün buna farklı baktığını görmezden geliyor Prof. Dr. Michael Klundt

Ve Haziran 2023 başında artık zaman gelmişti. Magazin gazetesi BILD eski Wehrmacht nostalgistleri ve Ruslardan nefret eden başka kesimlerin bayıldığı bir haber yayınladı. Orada büyük harflerle şöyle yazıyordu: “Bütün dünya bekliyor. Ve nihayet zamanı geldi: Ukrayna Alman Leopard-2 tanklarıyla Ruslara karşı atığa geçiyor! Alman ana muharebe tankları cephede ilk kez görüntüldü, Rus istilacılara karşı savaşa giriyorlar. Harekat devam ediyor!” (BILD.de, 8.6.2023).

SAYFA 4

TÜRK TOPLUMUNA DAİR SİYASİ ANALİZ EKSİKLİĞİ

- Uzun Soluklu Görüşmelere Başlama Zamanı -

Gerek Almanya'da gerekse de Türkiye'de demokratik güçlerin tam bir zaafı, dağı(tı)lmışlığı, „temsiliyetsizliği“ ve kapsamlı bir yalıtılmışlığı ile karşı karşıyayız. Derinleşen genel toplumsal sorunlar bariz bir hal alırken, geçmişte oldukça yaygın olan halk direnci tahminlerin de ötesine geçen bir durgunluk dönemi içindedir. Sessizlik hakimdir, karamsarlık, yılgınlık, umutsuzluk, sonuçsuz öfke, çaresizlik ve olumsuzluk belirtten daha birçok duygu ve düşünce tüm ağırlığıyla insanların üzerine çökmüş durumdadır.

Kitlesel tepkinin sonuç alacak yöntemlerle gösterilemediği, kolaylıkla pasifize edilebildiği bir süreçten geçiyoruz. Almanya'da sayıları 3 milyonu aşan Türk ve Türkiye kökenli insanın tahammülleri zorlayan suskunluğuna muhatabız. Ne yaptıklarını, nasıl yaşadıklarını bilmiyoruz. Asimilasyonlarının ne denli ilerlediği, gettolaşma ve eğitimsizliğin, Türkçesizliğin vardığı boyut, Alman ulusuyla dayanışma dinamikleri, siyasi tercihleri, yeni göç edenlerin hayata nasıl tutundukları, orta ve üst sınıflara tırmanan kesimlerin halktan kopma ivmesi vb. konular hakkında güvenilir bilgiden yoksunuz. Türkiye'de ise seçim süreci bitmiştir, durum ortadadır, umut tacirleri iflas etmiş, halk şok altındadır, doğan öfkenin ise an itibarıyla bertaraf edilmesine hararetle çalışılmaktadır.

Gerçek bir demokratikleşmeyi Türkiye'de her 5 yılda bir sandığa endekslmek ve Almanya'da NSU ve Hanau olayları gibi acı deneyimleri, onları izleyen sığ protestolarla boğ-

mak, başka hiçbir siyasi arenada sesini duyuramamak topyekün bir çıkmazın ifadesi olmuştur. Pandemi ve Ukrayna savaşı sırasında Batı'nın demokrasiden nasıl yıldırım hızıyla arındırılmaya çalışıldığına da ayrıca tanıklık etmekte, bu enkazın altında kimlerin kalacağını kolayca tahmin edebilmekteyiz.

Beklemek ve seyretmek, demagoji ustası yeni bir kurtarıcı arayışına girmek çözüm getirmeyecektir. Bu koşullarda acilen bir siyasi analize ve bilinçlenmeye ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sözlerin muhatapları kendilerini bilmektedir, onlar politizedir, kredisini tüketenlerin farkındadır, bir arayış içerisinde, olduğu gibi görünmeyen siyasi aktörlere bir kez daha yedeklenmek yerine, kendi öz gücüne dayanmaktan başka çaresi kalmadığını en geç bu karanlık günlerde yeniden anımsamış insanlardır.

Bu nedenle sorun saptaması yapmak, gerekli çalışmalarını planlı ve programlı yürütmek ve kalıcı bir yapı ortaya çıkarmak üzere artık uzun soluklu görüşmelere başlama zamanı gelmiştir.

Bu amaçla bir platform hazırlanması gerekmektedir. PoliTeknik, destekçileri ile birlikte bu yönde Almanya merkezli bir girişimde bulunacak ve temaslarla potansiyelleri yoklayacak, kamuoyunu ilerlemeler, başarı ve başarısızlıklar hakkında bilgilendirerek, çıkan dersler gözler önüne serilecektir.

PoliTeknik

İÇİNDEKİLER

1., 3. Sayfa

PoliTeknik

„VE UNUTULDU!“

6 ŞUBAT 2023, SAAT 4:17

DEPREM ve SİYASET FACIASI

2. Sayfa

- PoliTeknik

TÜRK TOPLUMUNA DAİR SİYASİ ANALİZ EKSİKLİĞİ

- Uzun Soluklu Görüşmelere Başlama Zamanı -

- İçindekiler

4. Sayfa

Prof. Dr. Michael Klundt

Magdeburg-Stendal Yüksekokulu

United West – divided from the Rest ya da: NATO'nun

kuzeyi dünyayı istediği gibi şekillendiriyor –

ve Küresel Güney'in büyük bölümünün buna farklı baktığını görmezden geliyor

5. Sayfa

Kenneth Rösen

Hegemonyal bir tuzak olarak yeterlikler - eğitim

politikasının yeniden değerlendirilmesi ihtiyacı

6., 7. Sayfa

Prof. Dr. Peter Rödler

Savaş yerine eğitim ve öğretim mi? - Ne tür bir

eğitim barışçıldır?

8., 9. ve 16. Sayfa

Deprem Üzerine

- Çağla Düzel

- Nehir Demir

- Zümrüt Barutçu

- Sema Sağaltıcı

- Orhan Şahin

Unutulmamış Unutkanlık

- Bir öğrenci

6 Şubat Günü ile ilgili Kompozisyon

10., 11. Sayfa

Jutta Lütjen

Paulo Freire'nin Özgürlüğün

Pedagojisi'nin Güncelliği

12., 13. Sayfa

Prof. Sanjoy Roy - HİNDİSTAN

Sosyal Çalışmalar Departmanı Delhi Üniversitesi

Birleşmiş Milletler'in Demokratikleştirilmesi: Nasıl?

14. Sayfa

Ajay Lachhman - MAURITIUS

Dr. Avinash Ojorah - MAURITIUS

AFRİKA'DA İNSAN HAKLARI VE DEKOLONİZASYON

15. Sayfa

Lanyero Faith Irene - UGANDA

Uganda Tekstil ve Bağlantılı Sektörler

İşçi Sendikası (UTGLAWU)

Kıyafet endüstrisinde sömürü nerede

biter?

KÜNYE | IMPRESSUM

PoliTeknik

Türkçe Gazete

Türkische Zeitung

Quartalsweise

Üç ayda bir

Unentgeltlich

Ücretsiz

ISSN 2198-8706

Herausgeber/

Yayımlayan Kurum:

Verein für Allseitige Bildung e.V.

(Çökyönlü Eğitim Derneği)

Visdp | Chefredakteur/

Genel Yayın Yönetmeni:

Zeynel Korkmaz

Postanschrift/Posta adresi:

Postfach 25 03 48

40092 Düsseldorf

Webseite/Internet adresi:

www.politechnik.de

Kontakt/ İletişim

info@politechnik.de

Druck/ Baskı:

Hürriyet A.Ş.

Zweigniederlassung Deutschland

An der Brücke 20-22

64546 Mörfelden Walldorf

Gestaltung/Grafik Tasarım

Atelier Grafik & Illustration

«VE UNUTULDU!»

6 ŞUBAT 2023, SAAT 4:17 DEPREM ve SİYASET FACİASI

1. sayfadan devam... ►

Öne çıkan alt başlıklar:

«ÇADIR TAKİBİ OLMADI»,
«TOPLANMA ALANI YANLIŞ»,
«YARDIM GEÇ ULAŞTI»⁸.

«Halktv.com.tr yazarı gazeteci İsmail Saymaz'ın bugünkü köşesinden aktardığı Halk Sağlığı Uzmanları Derneği'nin (HASUDER) Hatay raporunda, AFAD'ın geciktiği, arama kurtarma çalışmalarının iki gün sonra başladığı, koordinasyonun yetersiz kaldığı ve can kaybının artmasında başarısız bir risk yönetiminin olduğu belirtildi»⁹.

«Hulusi Akar deprem bölgesine gönderilen asker sayısını açıkladı.

Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, Kahramanmaraş merkezli 7.7 ve 7.6 büyüklüğündeki depremlerin ardından afet bölgesine 7 bin 500 civarında asker gönderildiğini söyledi»¹⁰.

«Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremlerden sonra TSK'nın ilk anda deprem bölgelerine gönderilmemesi birçok kişi tarafından eleştirilmişti. İktidara yakınlığıyla bilinen İHH İnsani Yardım Vakfı'na bağlı bir yetkili Habertürk'te konu ile ilgili yaptığı açıklamada «Silahlı Kuvvetlerin anında sahaya çıkması daha iyi olurdu» dedi»¹¹.

«TSK'nin 1999 ve 2023 depremlerinde kurtardığı kişi sayısındaki fark 10 binden fazla»¹².

«Deprem felaketinin ardından arama ve kurtarmaya geç başlayan AFAD'daki liyakatsiz atamalar il müdürlüklerine kadar inmiş. İmamlar bile müdür yapılmış»¹³.

«Hazırlanış yöntemi değişen Türkiye Deprem Risk Haritası'na göre belirlenen ivme değerleri, Hatay'daki binalarda kullanılan tasarım ivme değerlerinin üstünde kaldı. Böylece binalar enkaza dönüştü. Yöntem değişikliğine karşı açılan dava üst mahkemede sürerken Cumhurbaşkanlığı'nın skandal savunması ortaya çıktı: Eski yöntem inşaat maliyetlerini artırır ve kamu zararı ortaya çıkar»¹⁴.

Arama kurtarma çalışmalarına son

«Hatay'dan ümit kesildi mi? Valilik duyurdu: Enkaz kaldırma çalışmaları yarın başlıyor.

Deprem 13. gününde açıklama yapan Hatay Valiliği enkaz çalışmalarının pazar günü (19 Şubat) itibarıyla başlayacağını açıkladı. Buna göre bina sakinleri enkaz kaldırma çalışmalarına refakat edebilecek»¹⁵.

«Prof. Dr. Mehmet Şükrü Sever, “Çöken bir binanın altından 17 gün sonra çıkarılan bir yaralı olduğunu duyuyoruz. Arama kurtarma çalışmaları en az 14 gün devam etmeli» dedi»¹⁶.

Aff-ı güzaf

«6 Şubat'ta Türkiye'yi sarsan ve 10 ilde büyük yıkıma neden olan depremle birlikte 2018'de çıkarılan imar affı tek

rar gündeme geldi. Söz konusu aflla birlikte depremin vurduğu 10 ilde toplam 294 bin kaçak yapının affedildiği ortaya çıktı»¹⁷.

Her şeye rağmen, «sorgulamayınız»

«Hatay Büyükşehir Belediyesi Başkanı Lütfü Savaş, depremde çöken ve müteahhidi yurtdışına kaçma hazırlığındayken yakalanan 250 daireslik Rönesans Rezidans hakkında bunları söyledi: «Kendisi idealist bir insan. Belediye, bu işi yapanlar, çok sorgulanırsa onlara yazık etmiş oluruz»¹⁸.

Bilgi akışı

«Pazarcık/Elbistan depremleri, Türk medyasında milattır. Türk halkı orada olan biteni gazetecilerden değil, vatandaş gazetecilerden öğrendi. Türk halkı, kendisinin haber alma hakkını, kendisi sağladı»¹⁹.

«AKP, depremzedelerin yardım isteklerini ilettiği sosyal medyayı kısıtladı, tepki yağdı

Enkaz altında kalanlar, «Buradayım» demek, yurttaşlar bölgeye destek göndermek için sosyal medyayı kullanıyordu. İktidarın «bant daraltma» kararı, yardım için el ele verenleri engelledi»²⁰.

Yardıma dair

«Adıyaman'a giden madenciler, kaldıkları okuldaki sınıfın tahtasına duyulandıran bir not yazdı. Söz konusu yazıda, «Kömür için değil, ömür için geldik» ifadeleri yer aldı»²¹.

Türkiye Tek Yürek kampanyası: «Kamunun toplam payı yüzde 78. Bu kamu bankaları, kurumları ve çoğunluk hisseli şirketlerinin yardımları da dahil edildiğinde kamunun payı 90 milyar lirayı aşıyor. Bu da toplanan toplam yardımların yüzde 78'inin kamudan geldiğini gösteriyor.»²².

«Özel İletişim Vergisi, bilinen adıyla «deprem vergisi» 1999'da yaşamımıza girdi. 23 yılda 37 milyar dolar vergi toplandı. 10 ili etkileyen depremler sonrası, «Bu para nerede» sorusu gündeme geldi. Uzmanlara göre vergiler genel bütçeye eklendi. Geçiş garantilerine, makam araçlarına, şatafata harcandı»²³.

«[Politeknik'in notu: BioNTech kurucu Ceo'su Uğur] Şahin, 500 bin avrosu kar amacı gütmeyen Alman kuruluş Aktionsbuendnis Katastrophenhilfe'ye 500 bin avrosu da Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin Almanya'daki ortaklarına olmak üzere toplam 1 milyon avro yardım yaptıklarını bildirdi»²⁴.

«Mainz merkezli Alman biyoteknoloji şirketi BioNTech 2022 yılında yaklaşık 9,4 milyar avro kâr elde etti»²⁵. Uğur Şahin İskenderun doğumludur.

«Kahramanmaraş merkezli depremlerden sonra depremzedeler için boşaltılan Kredi Yurtlar Kurumu (KYK) yurtlarında doluluk oranı yüzde 20'yi bile bulmadı»²⁶.

Gündem değişikliği - Seçime doğru

«CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu, «Seçimler savaş hali dışında ertelenemez. Anayasa'da yazıyor, gayet açık» dedi, sandığın hazirana kadar kurulması gerektiğini belirtti. AKP'li Bülent Arınç ise «Savaş hali dışında olmazmış. Ayet-i kerime mi var?» diyerek yanıt verdi»²⁷.

«Gördüğümüz o ki iktidar seçim tarihini güncellerken anayasaya değil, alacağı olası sonuçlara bakıyor. Hangisi daha avantajlı; ertelemek mi zamanında yapmak mı? İktidar medyasının, «Millet can derdinde, muhalefet seçim derdinde» türünden başlıklar atması manidar! Şu aşamada istemedikleri anlaşılıyor»²⁸.

«ORC Araştırma'nın son anketi, depremin seçmen oyuna etkisini ortaya koydu. Deprem 10. gününde AKP'nin oyu Ocak ayına göre yüzde 1.1 puan düşüş kaydedip 29.1'e geriledi. İttifak ortağı MHP'nin oyu ise yüzde 5.4»²⁹.

«Kılıçdaroğlu adaylık kampanyasını resmen başlattı: «Sana söz yine baharlar gelecek»»³⁰.

Antakya TSO Başkanı Hikmet Çiçin, «Deprem bölgesi olarak şu anda maalessif seçimin gölgesinde kaldık. Gün geçtikçe siyaset daha fazla hâkim olacak. Bizim için süreç daha zor hale gelecek» dedi»³¹.

«CHP'li Mehmet Güzelmansur'dan Hataylı seçmene çağrı: '10 gün önceden gelin'»³².

«Depremde çadır ticareti yapan Kızılay Başkanı Kerem Kınık ile Hatay'da Elit Apartmanı'nın enkazından «Baba, annemlere ulaşamıyorum. Galiba ben de öleceğim» diye mesaj gönderip kardeşi ve annesiyle birlikte can veren 10 yaşındaki Elif Eylül'den birini tercih edeceğiz. İlk 48 saatte kurtarma ekipleri gönderemeyenler değil, enkazda doğum yapıp isimsiz evladıyla bu dünyadan ayrılan Şaziye Korkmaz ve eşi İsmail kazanacak»³³.

Kemal Kılıçdaroğlu: «Bu seçim bildiğimiz klasik bir seçim değil, bu seçim Türkiye'nin var olma, yok olma seçimi. Demokrasi ya var olacak ya demokrasi yok olacak.»³⁴

Seçim sonrası

«6 Şubat depremlerinin yerle bir ettiği şehirlerde sandıktan kim birinci çıktı? 10 kentin yedisinde Erdoğan, üç kentte ise Kılıçdaroğlu ipi göğüsledi»³⁵.

«CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, seçim yenilgisiyle ilgili «Olur yani hayat devam ediyor» dedi»³⁶.

¹ AFAD, 2023. 06 Şubat 2023 Pazarlık-Elbistan (Kahramanmaraş) Mw: 7.7 – Mw: 7.6 Depremleri Raporu. 1 s.

² agy. s. ii

³ 2023-Kahramanmaraş-ve-Hatay-Depremleri-Raporu, s. 36. <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/03/2023-Kahramanmaraş-ve-Hatay-Depremleri-Raporu.pdf>

⁴ <https://www.odatv4.com/guncel/nacir-gorur-ilk-kez-boyle-konustu-271780>

⁵ <https://www.sozcu.com.tr/2023/gundem/depremden-18-4-gun-once-vali-ve-belediye-baskanina-boyle-seslenmis-ki-buyuk-deprem-bekleniyor-hazir-degiliz-7587195/>

⁶ <https://www.sozcu.com.tr/2023/ekonomi/dunya-bankasi-deprem-icin-uyarmis-turkiye-456-milyar-dolar-lazim-7594635/>

⁷ https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/duzce-depremi-raporuna-cumhuriyet-ustasi-afad-yardima-muhtac-2027782?utm_medium=SliderHaber&utm_source=CumhuriyetAnasayfa&utm_campaign=SliderHaber

⁸ agy.

⁹ <https://www.birgun.net/haber/hasuder-den-carpici-hatay-raporu-ilk-48-saat-arama-kurtarma-yapilamadi-afad-yetersiz-kaldi-422475>

¹⁰ <https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/hulusi-akar-deprem-bolgesine-gonderilen-asker-sayisni-acikladi-2049362#:~:text=,500+civarında+asker+gönderildiğini+söyledi>

¹¹ <https://www.odatv4.com/guncel/iktidara-yakin-kurtarma-ekibi-de-ayni-elestiriyi-yapti-270989>

¹² <https://www.gazeteduvar.com.tr/tsknin-1999-ve-2023-depremlerinde-kurtardigi-kisi-sayisindaki-fark-10-binden-fazla-haber-1608115>

¹³ <https://www.sozcu.com.tr/2023/gundem/afadin-il-mudurleri-arama-kurtarma-bilmiyor-7595368/>

¹⁴ <https://www.birgun.net/haber/cumhurbaskanligi-ndan-skandal-savunma-insaat-maliyeti-insan-hayatindan-onemli-423649>

¹⁵ <https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/hataydan-umit-kesildi-mi-valilik-duyurdu-enkaz-kaldirma-calismalari-yarin-basliyor-2053025>

¹⁶ <https://www.gazeteduvar.com.tr/prof-dr-sever-arama-kurtarma-calismalari-en-az-14-gun-devam-etmeli-galeri-1604326>

¹⁷ <https://www.sozcu.com.tr/2023/ekonomi/depremin-vurdugu-10-ildeki-imar-affi-bilancosu-ortaya-cikti-7588286/>

¹⁸ <https://www.odatv4.com/guncel/lutfu-savas-tan-ronesans-rezidans-yorumu-cok-sorgulanirsa-yazik-etmis-oluruz-270302>

¹⁹ <https://www.sozcu.com.tr/2023/yazarlar/yilmaz-ozdil/sosyal-medya-olmasa-hepimizi-gomerler-kimsenin-haber-olmaz-7592029/>

²⁰ <https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/akp-depremzedelerin-yardim-isteklerini-iletigi-sosyal-medyayi-kisittadi-tepki-yagdi-2049806>

²¹ <https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/bartın-amas-rada-cehennemi-yasayan-madenciler-depremzedeleri-hayata-donduruyor-2051916>

²² [https://tr.euronews.com/2023/02/16/deprem-yardim-kampanyasinda-kamu-bankalari-ve-sirketlerinin-payine-oldu#:~:text=Deprem:,,Türkiye+Tek+Yürek" kampanyasına+yapılan+yardımlar&text=Merkez+Bankası+\(30+milyar\),+bağışların+yüzde+60'ını+oluşturuyor.](https://tr.euronews.com/2023/02/16/deprem-yardim-kampanyasinda-kamu-bankalari-ve-sirketlerinin-payine-oldu#:~:text=Deprem:,,Türkiye+Tek+Yürek)

²³ <https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/uzmanlar-ozel-iletisim-vergisinin-izi-surulemedigine-dikkat-cekti-2052216>

²⁴ <https://www.aa.com.tr/tr/asrin-felaketi/alman-biontech-turkiye-ve-suriyedeki-deprem-bolgesine-1-milyon-avro-bagisladi/2813758>

²⁵ <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/792448/umfrage/gewinn-der-biontech-ag/#:~:text=The%20statistic%20shows%20the%20profit,around%209%2C4%20billion%20euros>

²⁶ <https://www.diken.com.tr/uzaktan-egitim-gerekcesiydi-kyk-yurtlarinin-sadece-beste-biri-doldu/>

²⁷ <https://www.odatv4.com/siyaset/bulent-arinc-in-sozleri-yargiya-tasiniyor-anayasa-ya-darbe-271160>

²⁸ <https://www.cumhuriyet.com.tr/yazarlar/mustafa-bal-bay/secim-tarihi-ortada-2052892>

²⁹ <https://www.sozcu.com.tr/2023/yazarlar/ruhat-mengi/akpnin-oy-oraninin-yuzde-30un-altina-dustugunu-net-goruyoruz-7608021/>

³⁰ <https://www.birgun.net/haber/kilicdaroglu-adaylik-kampanyasini-resmen-baslatti-sana-soz-yine-baharlar-gelecek-426393>

³¹ <https://www.cumhuriyet.com.tr/ekonomi/antakya-tso-baskani-cincin-secimle-unutulduk-2065887>

³² <https://www.cumhuriyet.com.tr/siyaset/chpli-mehmet-guzelmansurden-hatayli-secmene-cagiri-10-gun-onceden-gelin-2072243>

³³ <https://www.sozcu.com.tr/2023/yazarlar/ismail-saymaz/14-mayista-kime-oy-vereceksiniz-7669503/>

³⁴ <https://www.karar.com/yazarlar/elif-cakir/kemal-bey-hakli-dunyanin-sonu-degil-ama-1596950>

³⁵ <https://www.sozcu.com.tr/2023/gundem/6-subat-depremlerinin-yerle-bir-ettiligi-sehirlerde-sandiktan-kim-birinci-cikti-7684331/>

³⁶ <https://www.diken.com.tr/kilicdaroglu-secim-yenilgisi-ni-degerlendirdi-olur-yani-hayat-devam-ediyor/>

Prof. Dr. Michael Klundt

Magdeburg-Stendal Yüksekokulu

Çeviri: PoliTeknik

United West – divided from the Rest ya da: NATO'nun kuzeyi dünyayı istediği gibi şekillendiriyor

Şu anda iki zaman tanısı uzlaşmaz bir şekilde karşı karşıya duruyor. İlk tanı Alman başbakanının ve küresel egemenlik talep etmektedir (Kuzey Akımı aşağı – Kuzey Akımı yukarı). İkinci analiz ilk zaman tanısını salt çarpıtma olarak değil, Küresel Kuzey'de (NATO'nun kuzeyinde) egemen olan, özgül algılamaya yapıları için karakteristik olduğu için eleştiriyor.

Alman Başbakanı Olaf Scholz 27 Şubat 2022'de federal mecliste şunları söyledi: "Rusların Ukrayna'ya saldırısı bir dönüm noktasıdır. O, İkinci Dünya Savaşı sonrası oluşan düzenimizi tehdit ediyor. Uluslararası hukuku ihlal ediyor. Dünya artık eskisi gibi değil".

Buna karşın Brezilyalı sosyal bilimci Giorgio Romano Schutte SPD'ye yakın Friedrich Ebert Vakfı'nın dergisi IPG-Journal'de, 18.04.2023'te "Avrupa'nın Sonu" üzerine bir yazı kaleme almıştır. O şu sonucu çıkarıyor: "Ukrayna'ya karşı savaş Avrupalı politikacı ve kanaat önderlerinin Küresel Güney'in bakış açıları ve beklentilerinden bihaber olduklarını gösteriyor (<https://www.ipg-journal.de/regionen/global/artikel/das-ende-des-westens-1-6647/>).

Şu an en popüler NATO anlatısı şudur: "Ruslar savaşmayı bırakırsa savaş biter – Ukraynalılar savaşmayı bırakırsa Ukrayna biter". Bu sloganın bedeli – Başbakan Olaf Scholz tarafından da sık sık dile getiriyor bu – son Ukraynalıya kadar ve tüm ülke bir savaş alanına dönüşene dek mücadele edilebileceği ve edilmesi gerektirir. Başbakan Scholz ve başkaları buna bir de "mantık" diyor ve tüm eleştirilenleri ya saf ya da Kremlin tarafından satın alınmış yararlı ahmaklar olarak tanımlıyor. Savaşın çıkış nedeni, bağlamlar, uzlaşıları bozan NATO genişlemesi, Rus sınırlarına füze konuşlandırılması, savaşın ortaya çıkan vekâlet savaş karakteri ve Şubat 2022 öncesinde, Doğu Ukrayna'nın Kiev birlikleri tarafından bombalanması sonucu 13.000 insanın 2014'ten bu yana öldürülmesi bir an için kenara bırakıldığında şu söylenebilir: Ateşkes ve barış görüşmeleri tam da o an (artık) savaşa devam edilmediği anlamına gelir. Savaş esirleri takası için yapılan pazarlıklar, tahıl anlaşması, Rus gazının Ukrayna üzerinden Macaristan ve Avusturya'ya sürekli ihracı ve Mart/Nisan 2022'de taslağı hazırlanan barış anlaşması (ki Batılı güçler tarafından baltalanmıştır), anlamlı pazarlıkların mümkün olduğunu ve her gün yaşanan kıyımın sonlandırılabilirliğini kanıtlıyor.

Alman tımarhanesinden haberler: Lütfen rahatsız etmeyin

Bu arada Almanya'nın en üst düzey diplomatı olan Dışişleri Bakanı Annalena Baerbock, 2023 Baharında Aachen'da düzenlenen bir karnaval toplantısına katıldı. Baerbock, aslında bir "LEOPAR" kostümü giymek istediğini,

ancak başbakanın kendisine üç hafta boyunca yurtdışına çıkış yasağı koymasından korktuğunu gururla ifade ediyor. Ölümüne eğlence!

Ve Haziran 2023 başında artık zaman gelmişti. Magazin gazetesi BILD eski Wehrmacht nostalgistleri ve Ruslardan nefret eden başka kesimlerin bayıldığı bir haber yayınladı. Orada büyük harflerle şöyle yazıyordu: "Bütün dünya bekliyor. Ve nihayet zamanı geldi: Ukrayna Alman Leopard-2 tanklarıyla Ruslara karşı атаға geçiyor! Alman ana muharebe tankları cepheye ilk kez görüntüldü, Rus istilacılara karşı savaşa giriyorlar. Harekat devam diyor!" (BILD.de, 8.6.2023). BILD'de atılan bu başlık Küresel Kuzey'in alışılmış yalan haberlerini sunuyor: Dünyanın tamamı Alman tanklarının saldırısını bekliyormuş – dünyanın %80'i ise silah sevkiyatı ve yaptırım politikasına karşı çıkıyor. Ancak gazete, her zamanki gibi düpedüz yalan söyleyerek, Küresel Kuzey'de oluşan balonun kesitinde yer alıyor.

Dünya nüfusunun %85'i batı medya-sından düzenli olarak gözardı ediliyor

İnsan bilimleri uzmanı Ladislaus Ludescher, Tagesschau, SPIEGEL, New York Times, Le Monde, CNN gibi büyük Batılı enformasyon medyasının nicel söylem analizlerine dayanarak, insanlığın çoğunluğunun ve onun konularının ve sorunlarının pratikte Küresel Kuzey'in haber organlarında yıllardır düzenli olarak neredeyse hiç yer edinmediğini kanıtlatabiliyor. "Dünya nüfusunun yaklaşık yüzde 85'inin Küresel Güney ülkelerinde yaşadığı düşünüldüğünde, tersine çevrilmiş negatif ilişkiye dönüşen bir haber şeması ortaya çıkıyor. Açıkça söylemek gerekirse: "Dünya nüfusunun yüzde 15'i medyanın yüzde 85'inin dikkatini üzerine çekiyor, dünya nüfusunun yüzde 85'i ise ancak medyanın yüzde 15'i tarafından algılanıyor (Telepolis.de, 22.4.2023).

Ve bütün bunlara rağmen Alman başbakanı ve dışişleri bakanı Şili'ye, Brezilya, Güney Afrika ya da Vietnam'a uçtuklarında ve buradaki hükümetlere, şu anda İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana benzeri görülmemiş bir terör rejiminin sözde ilk kez bir saldırı savaşı yürüttüğü ve onlara, yani güneyin ülkelerine buyurup da derhal Rusya'ya karşı yaptırım uygulamaları ve silah sevk etmeleri gerektiğini "anlattıklarında", işleri zorlaşıyor. Küresel Güney'deki birçok ülkenin toplumunun ve hükümetinin tarihsel belleği ise Alman hükümet yetkililerinininki kadar zayıf değil. Onlar Federal Almanya hükümetleri ve sanayi gruplarının ABD'nin Vietnam ve Laos'a karşı yürüttüğü bombardıman savaşlarına ve de 1960'lı ve 1970'li yıllarda ülkelerindeki diktatörlüklere ve terör rejimlerine Federal Almaya tarafından verilen desteği unutmuş değiller. Ama

o zamanlar Annalena Baerbock henüz doğmamıştı ve Olaf Scholz'un hafızası yalnızca CumEx skandalıyla ilgili sorular yöneltildiğinde büyük zaafılar göstermiyor. Bu nedenle, onların her ikisi de, sözümona İkinci Dünya Savaşı sonrası oluşan kurallara dayalı dünya düzeninin, 22 Şubat 2022 tarihine kadar uluslararası hukuka aykırı hiçbir saldırı savaşı tarafından ihlal edilmediğine hâlâ inanmaya devam ediyor.

En ıslah olmaz transatlantikçi bilimadamları bile küresel siyaset düzenindeki bu Batılı algının çelişkisini hissediyor. Örneğin Mart 2023'te, merkezi Berlin'de bulunan, bir pan-Avrupa düşünce kuruluşu olan Avrupa Dış İlişkiler Konseyi (ECFR) tarafından yapılan bir çalışma (politika özeti olarak adlandırılan) etkileyici sonuçlar yayınladı. "United West – divided from the Rest" ("Batı birleşti ama diğerlerinden ayrıldı") gibi çok anlamlı bir başlık taşıyan bu anket çalışmasına göre, Batı aslında Ukrayna savaşı nedeniyle birbirine yakınlı, ancak dünya bir post-Batı, daha isabetli bir ifadeyle çok kutuplu bir dünyaya dönüştü ve Batılı olmayan devletlerin özgüveni artıyor. Rusya ile (NATO) Ukrayna'sı arasında yürüyen (vekâlet) savaşı buna göre dünya tarihinde adeta bir dönüm noktası olarak ortaya çıkıyor.

Kim kimi mahvediyor?

Arzunun nasıl düşüncenin babası haline gelebildiği de şu zaman tanısı göstermektedir: »Rus imparatorluğunun, post-Sovyet alanının parçalanmasına tanık oluyoruz. Bu süreç 1991'de gerçekleşmedi ama şimdi gerçekleşiyor«. Bunu 31 Aralık 2022 tarihinde SPIEGEL'e verdiği röportajda söyleyen kişi Stefan Meister'dir". O, 2021'e kadar Yeşiller Partisi'ne yakın Böll Vakfı adına Gürcistan'da çalıştı ve şimdi Berlin'de Alman Dış İlişkiler Konseyi'nin (DGAP) Uluslararası Düzen ve Demokrasi Programı başkanlığını yapıyor. Meister'in hedefi eski doğu siyasetinin tamamen terkedilmesidir. O şöyle bir tanı koyuyor: »Rus imparatorluğunun dağılması gözlerimizin önünde cereyan ediyor. Rusya artık ıstıkrar sağlayamaz, ne Orta Asya'da ne de Güney Kafkasya'da. Ve biz Almanya ve AB olarak orta ve uzun vadede bunun karşısında nasıl bir tepki ortaya koyacağımızı bilmiyoruz«. SPIEGEL'in »Rejim değişikliği (Moskova'da, M.K.) Alman politikasının hedefi olmalıdır« başlığı altında, Meister, nihayet fikirlerini özetliyor. Kendisinin ve temsil ettiği çıkar çevrelerinin biraz aşırıya kaçıp kaçmayacağını zaman gösterecek. Çağın biraz daha özeleştiril bir tanımını klasiklerde bulmak olanaklı: "Bugün ve burada, dünya tarihinde yeni bir çağ açılıyor ve siz buna tanıklık

ettiğinizi söyleyebilirsiniz" – diye yazıyordu Johann Wolfgang Goethe devrim Fransası'nın Prusya-Avusturya istila ordularını püskürttüğü 1792 Valmy topçu savaşını kastederek. Goethe'nin tanısı, dikkatinizi çekmiştir, içinde yaşadığı önceki düzeninin, yani feodal düzenin burjuva halk ordusu karşısında yakın bir zamanda çökeceği yönündeydi. Bazen hafıza kaybından muzdarip olan başbakan belki de gerçek bir "dönüm noktası" hissetmiştir, ancak bunu son derece çarpıtılmış bir şekilde algılamış ve yorumlamış olabilir.

Bu arada, Davos'taki Dünya Ekonomik Forumu'nun (WEF) 2023 Dünya Risk Raporu ve Münih NATO-»Güvenlik Konferansı'nın (msc) 2023 Münih Güvenlik Raporu, Batı'nın siyasi, ekonomik ve askeri elitlerinin kriz algılarının bir ifadesi olarak görülebilir. Batı dünya düzeninin hegemonyasının artık var olmadığını – bazen açıkça, çoğu zaman da üstü kapalı bir şekilde – ortaya koymaktadırlar. Hangi ekonomik, siyasi veya askeri çatışma alanı olursa olsun (Ukrayna savaşı, Rusya ilişkileri, OPEC petrol politikası, dolar dogması, serbest ticaret ve himayecilik, vs.): "Batı" dünya devletlerinin çoğunluğu adına konuşmuyor (artık?) ve insanlığın çoğunluğu adına asla (konuşmuyor artık?). Ve hepsini kendi şemsiyesi altında toplamıyor. NATO Batısı içinde bile büyük bölünmeler var (bkz. ABD'nin Avrupa aleyhine himayeciliği). Aslında gücün kibri ve küstahlığı hâlâ mevcut olsa da, dünyayı yönetenler (ya da onların siyasi idarecileri) bir şekilde artık istediklerini yapamıyor ve yönetilenlerin çoğunluğu, özellikle de Küresel Güney'de, artık yapmaları gerekeni yapmak istemiyor.

Belki de 2022 yılı, Ukrayna'daki (vekalet) savaşının tırmanması ve Rusya'ya karşı dünya ekonomik savaşı ile gerçekten de bir "dönüm noktası" olmuştur. Meister ve Scholz'un fikirlerinin aksine, bu, Batılılaştırma krizinin başlangıcının, »Batısızlaşmanın«, dünya ticaretinin dolarsızlaşmasının ve dünya kapitalizminin Amerikasızlaşmasının, kısacası dünyada çok kutupluluğun uygulanmaya başlamasının en görünür ifadesi olarak dünya tarihine geçebilir. Egemen düzenler – Nükleer güçlerden söz etmeye dahi gerek yok – iktidarı nadiren gönüllü olarak ve şiddet kullanmadan devretmeye niyetli olduklarından, bu süreç muhtemelen çok kanlı olacaktır. Bu dönüm noktasının tanıkları – savaş meydanına ne kadar yakınlarsa o kadar kötü – pek de kısıkanılacak kişiler değildir. Ama belki de Meksika, İtalya, Brezilya, Hindistan, Çin, Endonezya ya da Güney Afrika'nın barış önerileri etkili olur (Alman diplomasisi bilindiği üzere devre dışı kalıyor – ve bu insanlığın hayatta kalması açısından pek de kötü bir haber olmasa gerek).

Çeviri: PoliTeknik

Kenneth Rösen

Hegemonyal bir tuzak olarak yeterlikler - eğitim politikasının yeniden değerlendirilmesi ihtiyacı

Yine herkesin diline dolandılar: Öğrencilerin yeterlikleri. 2022 Sonbaharında yapılan IQB araştırması ve şimdi de Mart 2023'te Hattie araştırmasının güncellenmesiyle birlikte, beceri açığı olarak adlandırılan konu bir kez daha eğitim politikasının ana konusu haline geldi. IQB araştırması, dördüncü sınıftaki neredeyse her beş öğrenciden birinin Almanca ve matematikte asgari standartlara ulaşamadığını gösteriyor. Ülke çapında yapılan karşılaştırmada belirgin farklılıklar da görülmektedir – örneğin, Bavyera ve Bremen arasındaki başarı farkı bir okul yılına kadar çıkmaktadır. IQB'nin yazarlarına göre, pandemi ve beraberinde gelen önlemler, yeterliklerdeki düşüş üzerinde önemli bir etkiye sahip.

Çıktı yönetimi demode mi oldu?

Hattie araştırması yeterlik düşüşünü benzer, ancak farklı bir şekilde açıklamaktadır: Buna göre aslında pandemi öğrenim başarımlarının gerilemesine etki ediyordu (mantiken pek de tartışılmayacak bir gerçek), ancak bu gerileme Almanya'da yalnızca pandemiye dayandırılmaz. IQB araştırmalarında da başarımların 2011'den bu yana sürekli olarak düştüğü göz önünde bulundurulduğunda, yeterlik gelişimiyle ilgili sorun farklı nedenlere dayanmalıdır.

2000'de yapılan PISA araştırmasını çok sayıda başka okul başarımları araştırmaları izlemiştir, şimdi de yukarıda adı verilen son iki araştırma bunlara dahildir. Bu ayrıca şunu da ifade ediyor: Eğitim politikası yönetimi son 20 yılda bu araştırmaları dayanak aldı. Ancak sonuç ne oldu? On yıllar boyunca hiçbir şey değişmiyorsa, bu araştırmaların elde ettiği eğitim ve öğretim politikası başarısı nedir?

Eğitim politikasında 20 yıldan fazla süren çıktı yönetiminin ardından – yeterlik ölçümünü başlangıcından bu yana çok dar görüşlü olmakla eleştirenlerin ötesinde – eğitimin ne yeterliklerle ölçülebileceği, ne de bu katkıların sosyal eşitsizliği azaltmak amacıyla eğitim ve öğretim politikası yönetimi üzerinde herhangi bir etkisi olmadığı açıklık kazanmıştır.

“Tartmak domuzu şişmanlatmaz” sözü, başarımları araştırmaları hakkındaki tüm tartışmaların yanlış yönlendirilmiş doğasını uygun ve oldukça anlaşılır bir şekilde tanımlamaktadır. Eğer bu araştırmalar yoluyla eğitim ve öğretim politikası yönetimi artık açıkça işe yaramıyorsa ve sadece düzenli olarak başarımları göstermeyen bir okul sistemi hakkında öfkeye yol açıyorsa, Alman eğitim ve öğretim işlerinin temel sorunu artık nihayet ele alınabilir.

Sistemin bir başarımları araştırmasından diğerine koşmasına ihtiyacı yok,

çünkü eğitim ve öğretim işlerinin başlıca sorunu yeterlik kaybı değil, aksine yeterlik ölçümünün sosyal eşitsizliğin azaltılmasına önemli katkı sunacağına duyulan inançtır. Ve bununla kalıcı olarak başa çıkmak için siyasi irade gerekli.

İyi bilinen bir sorun

IQB araştırması, (bir kez daha), eğer ondan olumlu bir şey çıkarılmak isteniyorsa, çocukların ve ailelerinin sosyal statülerinin başarımları üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. En geç PISA 2000'den bu yana bu sorun ampirik olarak yeterince kanıtlandı ve kimse için bir sürpriz değil. Eğitim ve öğretimde başarı ve sosyal köken – burada özellikle de finansal artalan – sistematik bir biçimde birbirine bağlıdır. Bu nedenle ilk PISA araştırmasındaki bir tümce özellikle sarsıcıdır: “Kültürel girişim ve kültürel açınma, değer yönelimleri ve siyasi katılım, tüm bir yaşam boyunca sistematik olarak erişilen eğitim ve öğretim düzeyi ile ilişkilidir (Alman PISA Konsorsiyumu 2001)”.

Eğer eğitim ve öğretim başarısı sosyal köken tarafından belirleniyorsa ve öte yandan bu da siyasi katılım ile ilişkilirse, o zaman sosyal köken salt eğitim ve öğretim başarısına değil, o ayrıca yaşamın tamamına etki ediyorsa, “Köken eşittir gelecek” – Sünker bu akıldaki kalıcı formülle bu durumu özetliyor. Burjuva toplumu koşullarında toplumsal eşitsizliklerin, yani sınıf ilişkilerinin eğitim sisteminde yeniden üretildiği hiçbir şekilde yeni bir tanı değildir.

Sistem içi bir sorun

Sıkça yüzeysel yürüyen tartışmalar da dikkate alınmayan şey şudur: Alman eğitim ve öğretim sistemi temelden ayırıştırma yönelimlidir. Tarihsel olarak burjuva eğitim ve öğretim konsepti,

İngiltere ve Fransa'daki devrimlere Almanların verdiği özgül bir yanıtıdır (bkz. Bollenbeck 1994); Ondan Almanya'da devrimi engellemesi istenmiştir. Burjuva eğitim ve öğretimi toplumsal kimlikleri pekiştirmek için kullanılmakta, aynı zamanda devrimci potansiyeli etkisiz hale getirmekte, ancak yine de aşağıya doğru ayrımı meşrulaştırmaktadır. Bu Almanlara özgü yol günümüze dek devam ediyor. Eğitim ve öğretim sistemi sosyal farkların istikrarlı hale getirildiği ve meşrulaştırıldığı merkezi bir yerdir. Bu nedenle, sosyal eşitsizliğin yeniden üretilmesine karşı uyarı yapıldığında, ancak sistem temelden sorgulanmadığında bu ikilyüzlülüktür. Eğitim biliminin ampirik dönem öncesi eleştirel araştırmalarına bakıldığında görüleceği üzere, biri olmadan diğeri işe yaramayacaktır. Bu yaklaşımları sol ve ilerici eğitim politikasının odağına daha güçlü bir şekilde yerleştirmek önemlidir. Sol bir eğitim politikasının yönelmesi gereken şey yeterliğin azaltılması değil, eleştirel öznenliğin oluşturulmasıdır.

Bu nedenle eğitim ve öğretim sisteminin ideolojik ve hegemonya türlerini yansıtmak ve ifşa etmek gerekmektedir: Bu, meritokrasi ile başlar, yetenek farklılıkları anlatısı üzerinden devam eder ve işgücü piyasası için kullanılabilir işçi tedarik eden başarımları düzeyi çok yüksek bir eğitim ve öğretim sistemi iddiasıyla doruğa ulaşır.

Bu, ilerici bir eğitim ve öğretim politikasına bağlı olduğunu düşünen tüm aktörler için, yeterliklerin ölçülmesi herhangi bir şekilde öğrencilerin eğitim ve öğretimi hakkında herhangi bir şey ifade edebileceği inancına bir son verilmesi gerektiği anlamına gelmektedir – yeterliklerin ölçülmesinin iyiliğine olan açık inanç, daha çok bunu

sorgusuz sualsiz destekleyenlerin bilinç durumu hakkında bir şeyler ifade etmektedir.

Yeniden değerlendirme gerekliliği ve hegemonyal tuzak

Alman eğitim ve öğretim sistemi sınıf farklılıklarının korunduğu (korunmak istendiği) bir “muhafazakâr eğitim ve öğretim devletine” dayanır (Graßl 2008) ve bu devlette eğitim ve öğretim yoluyla pek de radikal olmayan fırsat eşitliği ve sosyal yükseliş vaatleri birer yanılsamadan başka bir şey değildir. Eğitim ve öğretim politikası perspektifinden hiç kimse eğitim ve öğretim yoluyla erginliğe kavuşmaktan söz etmek istemiyor, yeterlikler üzerine gevelemek sadece daha hoş değil, aynı zamanda ekonomik ihtiyaçlarla da uyumlu. Eleştirel pedagojinin bakış açısından güncel eğitim ve öğretim politikası sosyal eşitsizliği meşrulaştıran, yapısal güç farklılıklarını onaylayan ve öznenin erginleşmesiyle ilgilenmeyen bir hegemonyanın yardakçısıdır. İster parti politikası bakış açısından, sendikal ya da başka sivil toplumsal perspektiften olsun, ilerici bir eğitim ve öğretim siyaseti ancak varolan sistemin hegemonyal etkisini ortadan kaldırmak hedef olarak belirlendiğinde olanaklıdır.

Varolan sistemde eğitimin ve öğretimin iyileştirilmesi, sosyal ayrıştırmanın antidemokratik mekanizmalarını gizleyen göz boyamacıktan başka bir şey değildir. Eğitim ve öğretim aracılığıyla eşitsizliğin aşılmamakla kalmaması, en iyi durumda sadece yönetilmesi, ancak genel anlamda yeniden üretilmesi ve sağlamlaştırılması Alman eğitim ve öğretim işlerinin başlıca skandalıdır. Bu nedenle başarımları düzeyi çok yüksek bir eğitim ve öğretim sistemine inanmak da sorunludur: Çünkü bununla kastedilen ekonomik başarımları gücüdür, olabildiğince çok insanın işgücü piyasasının gereksinimlerine göre biçimlendirme becerisidir. Başarımları gücü yüksek bir eğitim ve öğretim sistemi eşitsizliği elbette ortadan kaldırmayacak, aksine ekonomik direktifleri izleyerek onu tırmandıracaktır: Ayak uyduramayan geride bırakılır. Bu nedenle, sözde solcu eğitim ve öğretim politikasının, örneğin daha iyi finansman yoluyla aynı şeyin daha fazlasını yapmanın bilgelikte son söz olduğuna inanması korkutucudur. Hegemonyal tuzak, varolan sistemi güçlendirmenin mevcut sorunları çözeceği hayalidir. Bunun yerine, o, yakınılan sorunların daha da kötüleşmesine yol açar. Bu tuzaka düşmemek, ilerici eğitim ve öğretim politikasının, örneğin güncel entelektüel zorluk gibi görünmektedir; bu tuzaka düşenler eşitsizlik hegemonyasını desteklemektedir.

Çeviri: PoliTeknik

Prof. Dr. Peter Rödler

Savaş yerine eğitim ve öğretim mi? - Ne tür bir eğitim barışçıldır?

Bu alıntı eğitim ve öğretimin nasıl bir gerilim içerisinde gerçekleştiğini gözler önüne seriyor, Adolf Eichmann'ın Yahudilerin imhasını nasıl muhakkemselikle - ve dolayısıyla ruhsuz bir işlevselcilikle - örgütlediğini anımsayalım. Schirach'tan yapılan bu 'soğuk akıl' alıntısı onun örgütlemesine karşı bir argüman mıdır? Elbette hayır, ne de olsa burada kadim bir ortak neden var, yani 'Eichmannların' sonradan 'soğuk akıl'la hayata geçirdikleri, kimliği ve de Nazilerin hedeflerini belirleyen o Alman mizacı. Bununla birlikte Nazi ideolojisine atıfta bulunmadan bu talep kulağa çağdaş ve tanıdık geliyor.

Tabi von Schirach tarafından yaratılan mizacın aptalca bir folklor olduğunu, eğitilmiş burjuvalıkla pek de iç içe geçmediğini söylemek kolay. Ancak Nazi gençlik lideri von Schirach'ın bir başka yayını buna zıt düşüyor: *"Goethe'den bize. Büyük Almanın sonsuz düşünceleri"* (Schirach 1938a). Bu ayrıca 'yüksek öğrenimin' yozlaşmaya ve zalimlik ve emperyal saldırganlık için hizmet etmeye karşı koruma sağlamadığını ifade eder.

Verdiğim örneklerin eskimiş görüldüğünün farkındayım, bunlar belki de Putin ve Rusya ve belki de gelecekte Çin için kullanılabilir, ancak aydınlanmanın, demokrasinin, bireysel özgürlük ve çokkültürlülüğün diyarı olan 'bizim kültür alanı' için değil!

Ve buna rağmen, Ukrayna ile neredeyse sınırsız dayanışmamızla kıyaslandığında, *rakamlara*¹ bakıldığında Suriye, Afganistan, Irak, Yemen, Kuzey Afrika ve Akdeniz'deki sığınmacıların kat kat daha büyük olan acılarını gözardı ediyoruz. İnsani öz-imgeyi rahatsız eden bu zıtlığa işaret edilmesinin ardından, Ukrayna'nın günümüzdeki diğer bütün kurbanlardan bize 'kültürel olarak daha yakın' argümanı iştiliyor.

BÖYLE bir argümanı kullanan insanlar *'Alman mizacını' 'Avrupai' mizaçla takas ettiklerinin farkında mı* (ki bu ABD'nden gelen itkilerle besleniyor²)?

Bu, Olaf Scholz'un ağzından çıktığında şöyle bir şekil alıyor: *"Bir dönüm noktasındayız: Ve bunun anlamı: Yeni dünya eskisi gibi olmayacak. Özünde gündemdeki soru gücün hukuku ihlal edip etmeyeceği, Putin'e zamanı geri alarak 19. yüzyıl süper güçler dönemine dönmesine izin verip vermeyeceğimiz"*

¹ Savaş ya da koşullar aracılığıyla neden olunan acı her durumda bir suçtur! Acı tarif edilemez ya da daha kötü (büyük rakam) ya da daha iyi (küçük rakam) olarak birbiriyle 'kıyaslanamaz!' Oyle ki Leningrad kuşatmasında ölen 750.000 kişi aileleri için, hangi tarafta olursa olsun, herhangi bir çatışmada hayatını kaybeden tekil kayıplardan daha kötü bir durum değildir.

Rakamlar 'yalnızca' Almanya tarafından yürütülen 'topyekün savaşın' imha istekliliğini kanıtlar, son kertede kendi halkına da karşı.

² Bu da bir 'déjà vu', Hitler'in Henry Ford tarafından yoğun bir şekilde desteklenmesi anımsanmış olsun!

"Biz nasyonal sosyalist devrimi soğuk aklın keyfiliğine karşı Alman mizacının bir ayaklanması olarak yorumluyoruz. Bu ayaklanmanın zaferi mekanik olan her şey karşısında ruhun galibiyetini ifade eder."

Baldur von Schirach

(Revolution der Erziehung) 1938b, s. 195)

ya da Putin gibi savaş tetikçilerine sınır koyacak gücü kendimizde bulup bula-

birbirinden açıkça ayrılması, ki Alman ordusunun yeniden silahlanması ile

mayacağımız sorusudur. Bu ise kişinin kendi gücünü şart koşar" (Scholz 2022).

Şu argüman aydınlatıcıdır: Elbette Putin tavrıyla zamanı 19. yüzyıla geri almıyor, çünkü atom bombaları var! O, diğerleri gibi, *bugünün* çıkarlarına sahip bir hükümdardır!

İlginç olan şey Scholz'un bugünkü çatışmayı 19. yüzyıl atfıyla tarih dışına itmesidir. 20. yüzyıl dışta tutulmadığında, o çağda yaşanan (saldırı) savaşları, her iki dünya savaşından başlayıp günümüze dek uzanan - Afganistan'ın hem Sovyetler Birliği hem de ABD ve müttefikleri tarafından saldırıya uğraması ve yıllarca işgal edilmesi buna örnektir - ve bunların sonuçları Ukrayna savaşının bağlamı olarak kavranabilir. Böylece 20. yüzyıl bir kez daha unutulmuş yüzyıl oluveriyor (Judt 2011)!

Öyle bakıldığında Scholz'un 'dönüm noktası' ısrarı 50'li yıllara rücuyla ifade eden KENDİ dönüm noktasıdır: Dost ve düşmanın, iyi ve kötünün yeniden

lık Anlaşması - Siyasi Değerlendirme ve Eleştiriler).

Kısaca, biz Avrupa'da her iki taraftaki aktörlerin alevlendirdiği ve Ukrayna'da kesintisiz her iki tarafta da yeni acılara neden olan oldukça savaşa elverişli bir durum içerisindeyiz. Alexander Kluge'nin sözleriyle: *"Vahşetin belirli bir noktasına ulaşıldığında kimin başladığı artık önemli değildir. Yeter ki son bulsun!"* (1977) (2008, S. 46) ve *"Yukarıdakilerden birilerinin sıradan bir savaşın imha savaşına dönüşmesini engelleyebileceğine dair bir yalan var"* (1982) (2008, S. 57)⁴.

'Eğitim ve öğretim' burada yardımcı olabilir mi? Bu megaloman bir düşünce mi?

Politik içerikli bu önsözüm, - istenmeden de olsa - potansiyel birer savaş kışkırtıcısı olan belirli *kültürel* özellikleri göstermek ve bunlara karşı, potansiyel birer savaş sonlandırıcı ve barış koruyucu *eğitim ve öğretim içerikleri* sunmak adına benim için önemlidir:

"MUHAKEME ÜZERİNDEN (vurgu, Rödler) diğerleri ile ilişki kurma isteksizliği ya da yetersizliğinden asıl 'skandallar' doğar... Kötünün dehşeti ve aynı zamanda sıradanlığı burada yatar." (Arendt 2007, 149 vd.)

"Normalde duygular diktatörlüğe meyillidir. Bu, anın diktatörlüğüdür. İçimdeki güçlü bir duygu diğerlerini bir kenara iter. Düşüncede ise bu böyle değil. Bir düşünce diğerini daha çok bir mknatıs gibi çeker." (Kluge, 1984) (2008, s. 67)

Bu iki alıntı amacımız için oldukça aydınlatıcıdır. Böylece Arendt'in sözü neoliberal çokkültürlü 'hoşgörüyü' - onun (dil) düzenlemeleri de dahil olmak üzere - *keyfi*, son kertede kelimenin tam anlamıyla *bağlayıcı olmayan* ve yani nihai olarak *asosyal* olduğunu ifşa etmektedir. Bu yargı burada abartılı görünebilir, ancak değerlendirmeler devam ettikçe anlaşılabilir hale gelmektedir. İkinci alıntı ise B.v-Schirach'ın girişteki tezi olan mizacın akıl karşısındaki önceliği için doğrudan karşı tez olarak kullanılabilir.

Peki bunun günümüzde 'bizimle' ne ilgisi var? Neoliberal bireycilik paradigması ve onun bireyin mutlak özgürlüğü tezi, Naziler tarafından yaratılan kimlikçi 'halk bünyesi'nin ya da Stalin tarafından kurulan zoraki kolektifin tam karşısı değil midir? Bu elbette öyledir, ancak hedeflenen topluma, yani o toplumu oluşturan paradigmaya dayanmaktadır! Ancak bu paradigma salt otokratlar ya da diktatörler tarafından değil, ayrıca demokrasi tarafından 'bireysel özgürlüğü' ve hatta - sapkın bir biçimde - insan haklarını kabul ettirmek için tarihsel olarak savaşçı müdahaleler için

⁴ Ukrayna savaşının farklı görüşlerini kapsamlı, polemige girmeden, ayırım yaparak, tarihin ayrıntılı aktörünü bulabileceğiniz kaynak, Benjamin 2022.

zemin olarak kullanılmıştır, dolayısıyla da o kendiliğinden barışçıl değildir⁵.

Ama Kluge ve Arendt için sorun burada yatmıyor! Kluge burada yansımaların ve düşüncelerin başka süreçleri harekete geçirdiği duyguların öz-referansına atıfta bulunuyor. Ve Arendt ilişkileri bir yargı alışverişine bağlayarak bu düşünceleri toplumsal olarak nitelendiriyor. Bunun anlamı, burada söz konusu olan şey, – tarihsel değişkenlik ve büyük bölgesel farklılıklar gösterebilen toplumsal örgütlenmeden ve onun gerekçesinden bağımsız olarak – katılımcıların *farklı* kültürü ve aralarında buna uygun şekillenen *alışverişidir. Bu, tam da eğitim ve öğretimin çabalayabildiği ve olanaklı kılabilirdiği bir şeydir.*

Peki bütün bunlar bu anlamda barışçıl bir eğitim ve öğretim için ne ifade ediyor?

Böylesi bir pedagojinin temeli, *beşeri* kültürü neyin karakterize ettiğine dair bir anlayışa sahip olmaktır. İnsan kültürü insan türünü hayvanlardan ayıran biyolojik özelliğe tekabül eder. O, olmayan içgüdüdür. Aslında içgüdü hayvanların eylemini belirlemiyor, bir diğer ifadeyle onlar bireysel öğrenme ve bireysel bilince erişme becerisini içlerinde taşırlar, ama belirlediği şey eylemin *hedefidir* – beslenme, cinsellik... – bununla birlikte bu hedefler hayvanlar için eylemi yönlendirmekle kalmaz, aynı zamanda, ilk etapta uyarıcıların işlenmesi için bir kriter olarak algılanmalarını sağlar.

Göründüğü kadarıyla insanlarda bu içgüdüsel hedef yönelimi eksik – aksi takdirde eylemlerimizden sorumlu olmadık (!) – ne var ki biyolojik donanımımız temelinde algıları işlememiz salt biyolojik açıdan başarılabilir⁶. Bu eksikliği aşmak için insanlar eylemleriyle, *karşılıklı* olarak, kendilerine, içinde şeylerin basit anlamları/yorumlarından, din, felsefe ve toplum örgütlenmesine varan dünyayı yorumlama biçimlerini barındıran kültür alanını yaratırlar. Bu alana erişim istisnasız *tüm* insanlar için yaşamsaldır (!), yoksa algının işlenmesi gerçekleşmezdi.

Bu ayrıca *HER* insanın bu alanın materyalinden hareketle ve onun karşısında *bireysel* olarak öğrendiği anlamına da gelir. Bilinçli bireysellik geliştiren hayvanlar, örneğin insansı maymunlar, – içgüdüsel olarak açık olan – hedefe ilerlerken getirdikleri *bireysel çözümlerde* birbirlerini tanırlar. Aslında insanlar da sorun çözümlerinde birbirlerini tanırlar, ama her şeyden önce *dünyalarını anlamlandırma/yorumlamaları*, bir diğer ifadeyle kendi özgüllükleri/inatçılıkları üzerinden tanırlar. Bu, insanlarda biyolojik içgüdünün yerini alır ve o böylece insan için yaşam ve eylemin ana örgütleyicisine dönüşür, insan da bu şekilde psikolojik olarak da ima biyo-sosyal bir bütün olarak kavranabilir.

İnsan varlığının bu temeli, insanlar arası *kültürel alışverişin*, hayvanlarla paylaştığımız sorunların çözümlerine ilişkin bilgi iletişiminin yanı sıra, *her şeyden önce bireysel ve dolayısıyla her zaman FARKLI bakış açıları ve anlamların alışverişinden oluştuğunu açıkça ortaya koymaktadır*. Bize yaşam boyunca özgüllüğümüzü/inatçılığımızı geliştirmek için ek materyaller veren bu farklılıklardır (!) Ve dolayısıyla onlar dünya karşısında ve onun içinde bize ve de tümüyle ilgili topluma artarak daha esnek hareket etme ve hayatta kalma becerisi kazandırır.

Buna uygun bir EĞİTİM ve ÖĞRETİM başlıca nesnesi işlevler, gerçekler, ama ayrıca ‘çokkültürlü keyfilik’ DEĞİLDİR, aksine ANLAŞMA SAĞLAMADAN (!) bütün bunlar için mücadele etmektir⁷, ama artan bir anlayışla. Kabul edelim bu zor ve yorucu ‘eğitim ve öğretim programı’, bu süreçlerin karmaşıklığına dair kavrayış arttıkça ne yazık ki daha kolay hale gelmez, tam aksine. Ama ka-

nımca bu, kaotik insan doğasını ve dünyasını gerçekten ortaya koyan ya da ona tekabül eden şeydir.

Bundan kaçınmanın anlamı ise, ki anlaşılabilir bir şey bu, kontrol edilemeyen kaotik süreçlerden savaş süreçlerine kadar bütün süreçlere kapı aralamaktır. Bütün bunların algılanması ve yansıtılması yerine, ‘mizaç’ ya da ‘duyuş’ basitleştirici bir yol gösterici olarak seçildiği için şu anda bunu ne yazık ki her gün deneyimliyoruz.

Buna karşılık, bana öyle geliyor ki, *‘yargısal düşünüş’* (Arendt, Kluge) için çifte reklam, yani ilişkisel bağlamlardan hareketle tarihsel bilinçli bir rasyonalitenin alıştırmalarını yapmak, bu dönemde eğitim ve öğretimin başlıca görevidir.

Peki bu *insancıl* bir eğitim (ebeveynler) ve kurumsal eğitim ve öğretim için ne ifade ediyor?

Sonuçta bunun anlamı – bir ipucu olarak muhtemelen ‘bireysel’ paradigma ya da kendi geleceğini belirleme paradigması nedeniyle tedirgin olmuş ebeveynler için de! – eğitim ilişkisinde kendi fikirlerine karşı *sorumlu* olmak ve her zaman ortaya çıkan çatışmaları sevgi ve saygıyla karşılamak - *söylem arzusunun pratiği meydan okuma ya-şında başlar!*

Aynısı elbette kurumsal eğitim ve öğretim çerçevesinde pedagojik uzmanlar için de geçerli. Burada, eğitim ve öğretim teorisinin (Klafki) tarih dışı salt işlevsel hedef odaklı veya bilişsel olarak kesilmiş yeterlilik odaklı didaktik (Klieme ve Leutner 2006, s. 880) üzerindeki önceliği, düşüncelerimiz temelinde çok açık hale gelmektedir. Bu makalenin kapsamı sınırlı olduğu ve pratik alana kadar uzanan bir ayırıtlandırmaya

⁷ Elbette insanların birbirini ikna etmesi, yani uzlaşması mümkün. Ancak amaç bu değildir. Amaç karşılaşmanın, ilgili tartışmanın kendisidir.

olanak sunmadığından, burada sonuç olarak salt uygun pedagojik-didaktik konseptler adlandırılmış olsun:

● İlk ve en eski konsept ana tezi *“İnsan Sen’de Ben’e dönüşür”* olan Buber’in diyalogsal pedagojisi (Buber 1979, S. 32) ve bunun Badr-Goetz tarafından detaylandırılmasıdır (2007).

● Bu temelde, Klafki’nin (2007) eğitim ve öğretim teorisi öğrenen özne tarafından ve konunun bakış açısından ya da öğretmenin niyetinden hareketle ders nesnesinin ‘çifte edinimine’ atıfta bulunur. Bu bağlamda, ele alınan nesnelerin ancak *tarihsel ve kültürel bağlamlarda anlaşılabilceği* de ortaya çıkmaktadır.

● Her ikisine de çok yakın, uygulamadan hareketle geliştirilmiş ve üniversiteye kadar her okul türünde yaklaşım ve yapı açısından kullanılabilir bir didaktik: Ruf ve Gallin’in (2012) ‘Temel Fikirler Didaktiği’.

● Örgün eğitime ya da üniversiteye devam eden öğrencilerin bilinç gelişimi süreçleriyle ilgili olarak, Feire’nin

BU BAĞLAMDA, ELE ALINAN NESNELERİN ANCAK TARİHSEL VE KÜLTÜREL BAĞLAMLARDA ANLAŞILABİLECEĞİ DE ORTAYA ÇIKMAKTADIR

(1971) «Ezilenlerin Pedagojisi» adlı eserinden yararlanılabilir. Yine, bu süreçlerin ancak tarihsel ve güncel BAĞLAMLAR dikkate alınarak mümkün olabileceğini göz önünde bulundurmak önemli.

● Ayrıca, Klafki ve Buber’in yanı sıra eylem teorisi temelinde, edinme sürecine olabildiğince atıfta bulunarak, en zor koşullar altında geliştirilen ‘gelişimsel mantık didaktiği’ ve Feuser’in ‘ortak nesne’ teorisi (2008b, 2008a).

● Bir etkiden çok bir yöntem olan, bu metnin başlığıyla bağlantılı olgu, dünyayla bu tür bir ortak etkin, *çok perspektifli* yüzleşme ve kişinin kendi gelişimine adanmış eğitim ve öğretimin, savaşlar da dahil olmak üzere siyasi olayları çeşitli yönleriyle, yani *tarihsel* bağlamlarıyla (!!!) katılımcılar için görünür kıldığı gerçeğidir. Bu, bu tür durumlardan olası çıkış yollarını bulmak için gerekli bir ön koşuldur.

Ancak yabancı olanın kabulünü cidiye alan, yani ortak bir gerçeklik için mücadele temelinde, yabancı olanı sadece onun pozisyonunu alarak ‘işgal etmeyen’ ya da – çok benzer bir şekilde – diğer pozisyonu, ona farklı bir şekilde sempatik bir rakip olarak dönmeden ‘tamamen kabul eden’ ve böylece dönüşümlü olarak yönlendiren – yani dikte etmeyen! – böylesi bir eğitim ve öğretimin, gerçek bir karşılaşma ve dolayısıyla barış içinde bir arada yaşama kültürünün karmaşıklığıyla verimli bir şekilde başa çıkma şansı sunduğuna ben gerçekten inanıyorum.

Bu gerçek, ciddi karşılaşma egzersizi çocuk yaşta başlar ve, dünyanın durumu ve günlük basitleştirmelerin bir arada yaşamımızın her seviyesinde neden olduğu yıkıcı sonuçlar göz önüne alındığında, eğitim ve öğretimin ilk görevi konumdadır! (bkz. ayrıca: Adorno ve Becker 1971, s. 105-119 ve Elkana ve Klöpper 2013) Kuşkusuz bu yorucudur,

‘acıtıcıdır’ – hiçbir zaman tam olarak kendimde, tam olarak orada değilim – ancak bu mod, göstermeye çalıştığım gibi, kanımca her insan ilişkisinin temel modudur ve dolayısıyla insan türünün özü ve kaderidir.

Literaturverzeichnis

- Adorno, Theodor W.; Becker, Hellmut** (1971): Erziehung zur Mündigkeit. Vorträge und Gespräche mit Hellmut Becker 1959 – 1969. Unter Mitarbeit von Gerd (Hg.) Kadelbach. 1. Aufl. Frankfurt: Suhrkamp (Suhrkamp Taschenbuch, 11).
- Arendt, Hannah** (2007): Über das Böse. Eine Vorlesung zu Fragen der Ethik. Ungekürzte Taschenbuchausg. München, Zürich: Piper (Piper, 5063).
- Badr Goetz, Nadja** (2007): Das dialogische Lernmodell. Grundlagen und Erfahrungen zur Einführung einer komplexen didaktischen Innovation im gymnasialen Unterricht. Univ., Diss./06--Zürich, 2005. München: M-Press (Forum Erziehungswissenschaften, 4).
- Benjamin, Medea** (2022): War in Ukraine. Making Sense of a Senseless Conflict. Unter Mitarbeit von Nicolas J. S. Davies und Katrina vanden Heuvel. La Vergne: OR Books. Online verfügbar unter <https://ebookcentral.proquest.com/lib/kxp/detail.action?docID=7146446>.
- Buber, Martin** (1979): Das dialogische Prinzip. 4. Aufl. Heidelberg: Schneider.
- Elkana, Yehuda; Klöpper, Hannes** (2013): Die Universität im 21. Jahrhundert. Für eine neue Einheit von Lehre, Forschung und Gesellschaft. 1. Aufl. s.l.: edition Körber-Stiftung.
- Feuser, Georg** (2008a): Entwicklungslogische Didaktik. In: Sabine Lingenauber (Hg.): Handlexikon der Integrationspädagogik. Band 1, Kindertageseinrichtungen. Bochum/Freiburg: projekt verlag, S. 48–54.
- Feuser, Georg** (2008b): Gemeinsamer Gegenstand. In: Sabine Lingenauber (Hg.): Handlexikon der Integrationspädagogik. Band 1, Kindertageseinrichtungen. Bochum/Freiburg: projekt verlag, S. 60–66.
- Freire, Paolo** (1971): Pädagogik der Unterdrückten. Hamburg: Rowohlt Taschenbuch Verlag.
- Gallin, Peter** (2012): Die Praxis des Dialogischen Mathematikunterrichts in der Grundschule. neue Ausg. Kiel: IPN Leibniz-Institut f. d. Pädagogik d. Naturwissenschaften an d. Universität Kiel.
- Judt, Tony** (2011): Das vergessene 20. Jahrhundert. Die Rückkehr des politischen Intellektuellen. Frankfurt am Main: Fischer-Taschenbuch-Verl (Fischer, 19168).
- Klafki, Wolfgang** (2007): Neue Studien zur Bildungstheorie und Didaktik. Zeitgemäße Allgemeinbildung und kritisch-konstruktive Didaktik. 6. Aufl. Weinheim: Beltz & Gelberg (Beltz-Bibliothek).
- Klein, Naomi; Schickert, Hartmut** (2007): Die Schock-Strategie. Der Aufstieg des Katastrophen-Kapitalismus. Frankfurt am Main: Fischer. Online verfügbar unter http://deposit.d-nb.de/cgi-bin/dokserv?id=2963669&prov=M&dok_var=1&dok_ext=htm.
- Klieme, Eckhard; Leutner, Detlev** (2006): Kompetenzmodelle zur Erfassung individueller Lernergebnisse und zur Bilanzierung von Bildungsprozessen. Beschreibung eines neu eingerichteten Schwerpunktprogramms der DFG. In: Zeitschrift für Pädagogik 52 (6), S. 876–903. Online verfügbar unter URN: urn:nbn:de:0111-opus-44936.
- Kluge, Alexander; Weinmann, Martin** (2008): Neonröhren des Himmels – Filmalbum. 2. Aufl. Frankfurt am Main: ZWEITAUSENDEINS.
- Lingenauber, Sabine** (Hg.) (2008): Handlexikon der Integrationspädagogik. Band 1, Kindertageseinrichtungen. Bochum/Freiburg: projekt verlag.
- Schirach, Baldur von** (Hg.) (1938a): Goethe an uns – Ewige Gedanken des großen Deutschen. Eingeleitet durch eine Rede des Reichsjugendführer Baldur von Schirach. Berlin: Zentralverlag der NSDAP 1938.
- Schirach, Baldur von** (1938b): Revolution der Erziehung. Reden aus den Jahren des Aufbaus. Berlin: Zentralverlag der NSDAP.
- Scholz, Olaf** (2022): Reden zur Zeitenwende. Hg. v. Presse- und Informationsamt der Bundesregierung. Berlin. WIKIPEDIA: Assoziierungsabkommen zwischen der Europäischen Union und der Ukraine. Online verfügbar unter https://de.wikipedia.org/wiki/Assoziierungsabkommen_zwischen_der_Europ%C3%A4ischen_Union_und_der_Ukraine, zuletzt geprüft am 21.06.2023.
- Peter Rödler proedler@uni-koblenz.de

⁵ Ve eğer başarı her yolu mübah kılıyorsa, 20. yüzyıldan bu yana hedefine ulaşan tek savaş, Nazilerin saldırı savaşının yenilgiye uğratılmış olmasıdır. Diğerlerinin tamamı saldırganlar için hezimette ve ‘bağımsızlaşan’ ya da ‘demokratikleşen’ devletlerdeki diktatörlüklerin sağlamlaşmasıyla (Mısır, Afganistan) veya başarısız devletlerle (Libya, Suriye) ya da BM tarafından stabilize edilen soğuk çatışmalarla (Kosova) sonuçlandı.

⁶ Her sinir sistemi, uyarıcıların değerlendirileceği kriterlerle birlikte ‘algısı’ için bir iç referansa ihtiyaç duyar.

Çağla Düzgel

Aylardan Şubat, günlerden pazartesi... yarıyıl tatilinin bitip okulun başlayacağı gün. Ben de pazartesi sabahı erken uyanabileyim diye erken yatmıştım ama gecenin bir yarısına kadar gözüme uyku girmemişti. Gözlerim yarı açık uyumaya çalışıyordum. Önce küçük bir sarsıntı ile gözlerimi açtım. Odadaki avizeye baktım. Sallanıyordu. Ardından o gece elektriklerin kesik olmasından dolayı aynı odada uyuduğumuz anneme ve kardeşlerime baktım. Ablam da annem de uyanmıştı. İlk başta deneyimsizliğimizden de kaynaklı olarak sarsıntının geçmesini bekledik. Gittikçe şiddetlenen sarsıntı karşısında ablam ile ben anlaşılmış gibi birimiz el fenerini almaya diğerimiz anahtarı bulmaya koştu. O sırada annem erkek kardeşimi uyandırüyordu. Hepimiz kapının yanına toplandık. Kapıyı açmaya çalışıyordum ama gittikçe şiddetlenen sarsıntı beni engelliyordu. Vazgeçtim bir anda. Bıraktım anahtarı. Annem hepimizi sarmış dualar okurken ben boşluğa bakarak depremin bitmesini bekliyordum. Hiçbir şey düşünmüyordum. Şoka girmiştim herhalde. Ama korku da yoktu içimde. Ne olduğunu veya ne olacağını daha sonraları düşünmeye başlayacaktım. İlk deprem bitince ben ve ablam ayağımızda panduflarla, annem ve kardeşim yalın ayak şekilde aşağı indik. Daha sonra annem ve ablam mont, bot vb. İhtiyaçlarımızı aşağı getirdiler. Yağmur çok şiddetliydi. Dizlerim titriyordu. Soğuktan mı korkudan mı bilinmez. Etrafıma baktım. Bütün komşular dışarıdaydı. Herkes boş bir alana toplanmış bekliyordu. Ailem ve alt komşumuzla beraber arabaya doluştuk. Annem sürücü koltuğundaydı, ben de onun kucağında... Ablam erkek kardeşimi kucağına almış yan koltukta oturuyordu. Komşumuz da ailesiyle beraber arka koltukta oturuyorlardı. Sırtım ağrımaya başlamıştı. Her dakika yaklaşık iki tane küçük sarsıntı oluyordu ya da ben sadece bu kadarını hissediyordum. Açık alanda ve arabamızda olmama rağmen güvende hissetmiyordum. Aileme bir şey olursa pişman olmayayım diye onları sevdiğimiz söyledim. Gün ağaruncaya kadar zifiri karanlıktı, korku ve soğuk içinde uyumaya ya da en azından dinlenmeye çalıştım. Yaşadığımız deprem felaketinin ne büyük ölçüde gerçekleştiğini hiçbir haber mecrasına ulaşamadığımız için bilmiyordum. Bu yüzden açıkçası «bugün okul var mı?, «servis gelip beni alacak mı?» gibi sorular üzerine düşünüyordum. Saat 8-9 gibi annem yukarıdan yiyecek bir şeyler getirdi. Açıkçası hiç aç değildim. Hatta depremin ilk haftası boyunca günde toplansanız bir öğün yemişimdir sadece. Arabamız soğuktu. Bu yüzden ısınmak için evimizin giriş holüne girip odun yaktık. Bu sefer de kısmen içeride olduğumuz için korkuyordum. Annem yemek yemem için ısrar ediyordu. Nenem, dedem ve dayımın ailesi de gelmişlerdi. Akşam oluyordu Bu sırada kulağımıza doğruluğu bilinmeyen haberler gelmeye başlamıştı. Herkes tsunami olacağından bahsediyordu. Herkes yukarıdaki mezarlığa çıkıyordu. Zaten denize yakın oturuyorduk. Tsunami olacaksa bile ne kadar yukarı çıkarsak çıkalım fayda etmez diye düşünüyordum. Biz de geceyi sıcak bir yerde geçirebilmek için annemin teyzesinin evine gittik. Çoğu akrabam oradaydı. 2 katlı bir evin 1. katında herkes susmuş bekliyordu.

Bir odada yaklaşık 20 kişiydik. Büyük teyzem bir şeyler yemem için ısrar ediyordu. Yemeye çalışıyordum ama midem bulanıyordu. Her yer zifiri karanlıktı. Lüks açmış, onunla en azından etrafımızı görmeye çalışıyorduk. Denizin çıkıp çıkmadığı konusunda bilgi almak için denize yakın oturan akrabaları arayıp duruyorlardı. Saat 21:00 olunca herkes yavaştan uyumaya başladı. Ben de herkesin iyiliği için kendime söz vermiştim: Asla uyumayacaktım. Annemin kuzeni yanımda onunla oturmuş konuşmaya çalışıyorduk. Eğer birimiz uyursa diğerimiz de yenilip uyuyacaktı. Annemin kuzeni uyudu. Bütün gece tek başıma uyanık kaldım. Arada içim geçiyordu, kabustan uyanır gibi uyanıyordum. Rüyamda deprem olduğunu görüyordum. Sabaha doğru uyudum sanırım. Sabah olunca dayılarımınla beraber eve doğru yola çıktık. Kahvaltı yapmaya çalıştık. Önceki gece bir ay gibi geçmişti. Salı akşamı ise arabada battaniye ve klimayla ısınmaya çalıştık. Hayatımın en soğuk gecesiydi. Ertesi günler kendi çapımızda sera benzeri bir çadır yaptık. Arkadaşlarımdan da yavaş yavaş haber almaya başlamıştım depremin ikinci haftasında. Okulumdan bazı öğretmen ve öğrenciler vefat etmişti ama buna inanmak istemiyordum. Bu arada babam şehir dışından gelmişti. İnsanların yaptığı yardımlar elimize ulaşmaya başlamıştı. Bazı insanlar açgözlülük ve uyanıklık yapmıyor değildi. Depremin üzerinden bir iki ay geçtikten sonra eğitimim için endişelenmeye başlamıştım. Arkadaşlarımdan çoğu nakil olup eğitimine devam etmişlerdi. Bu sırada zaten etüt kurumunda öğrenci olduğum Ekin Eğitim Kurumları ve daha bir sürü kurum gönüllü eğitim vermeye başlamışlardı. Kafamı depremden uzaklaştırıp derslerime odaklandım en azından. Bu yüzden tüm bu gönüllü eğitim çadırlarına ve bize yardımı dokunan bütün -yerli yabancı farketmeksizin - herkese teşekkür ederim.

Nehir Demir

Deprem

Deprem yer kabuğunda meydana gelen sarsıntıların sonucu oluşan doğal bir afettir. Dünya üzerindeki hareketli tabakaların yer değiştirmesi sonucunda ortaya çıkan depremler can ve mal kaybına yol açabilen tehlikeli olaylardır.

Her şeyden habersiz 6 Şubat depremini yaşadık. Sarsıntıda yaptıklarımızdan dahi kalkamadık. Dışarı çıktığımız anda herkes çığlık atıyordu, evler yıkılmış insanlar perişan haldeydi. Neye uğradığımızı şaşırđık. Çünkü böyle bir depremi hayatımızda hiç yaşamamıştık. Dışarı çıktığımız anda aklımıza ablam ve çocukları geldi, arabaya binip onun yanına ulaşmaya çalışmıştık. Yollar çok kötüydü, herkes kaçmaya çalışıyordu. Bu durumu görünce daha kötü olmuştuk. Ablama varamadık, ama kendisinin ve çocuklarının iyi olduğunu öğrendik.

4 gün boyunca arabalarda kaldık. 4. günden sonra çadırlar dağıtılmaya başladı. Tedbir amaçlı çadırda kalıyoruz. Depremden 4 gün sonra AFAD geldi, evlerin altında kalan insanları kurtardılar, ama maalesef bir çok insan ölmüştü. Keşke daha erken gelselerdi, şu anda bir çok insanımız hayatta olabilirdi.

Daha sonra yardım tırları gelmeye başladı. İnsanlarımız az da olsa mutlu oldu, şimdiye kadar insanlar çadırlarında kalıyor. Evler yıkık durumda, inşallah kısa zamanda yapılır da insanlar bu durumdan, bu psikolojiden kurtulur.

Depremle ilgili olarak gerekli tedbirlerin alınması, binaların güvenli bir şekilde inşa edilmesi büyük önem taşımaktadır. Ancak bu şekilde depremin etkilerini minimize edebilir ve daha güvenli bir yaşam sürdürebiliriz.

Samandağ'dan bir öğrenci

6 Şubat günü ile ilgili Kompozisyon

Türkiye bir deprem ülkesi olduğu için neredeyse hepimiz bu acıyı tatmış ve yaşamışızdır. 6 Şubat 2023, saat 4.17'yi. Herkes bir korkuyla uyandı. Kimisi çocuğuna, kimisi eşine koştu. Bu deprem sarsıntısından sonra herkes uyanmıştı ve dışarıdan çığlık sesleri geliyordu. Kimisi evini kaybetmiş, kimisi çocuğunu, kimisi annesini-babasını...

Acılı bir sabaha uyanmıştık, hızlı bir şekilde telefonlarımızı alıp dışarıya çıktık. Etrafta zifiri karanlık vardı ve bebeklerin ağlama sesleri. Ayrıca insanların çığlık sesleri geliyordu. Dışarıda durmak bilmeyen bir yağmur, çok şiddetli bir fırtına vardı. Evden çıkarken hepimiz terliksiz, çorapsız bir şekilde ıslak yerlere bastık, başka çaremi yoktu. O sırada ikinci büyük deprem başlamıştı ve şiddetini aşırı bir şekilde arttırmıştı. Herkes dışarıda ne yapacağını bilmiyordu. Çok korkmuştuk, kardeşimle birbirimize sarılıp arabaya bindik. 4 kardeş olduğumuz için evden çıkmak biraz zor olmuştu ama başarmıştık. Annem, babam ve kardeşlerimle birlikte arabamıza binip, üstümüze herhangi bir bina yıkılmaması için boş bir arazi bulmaya çalıştık. Ne yazık ki yollar o kadar doluydu ki, kimisi çocuğuyla yağmurdan sığınacak yer arıyor, kimisi ailesiyle kaçacak bir yer...

Hızlı bir şekilde anneannemlerin evine bakmaya gidiyorduk ki önümüzdeki köprü ortadan ikiye ayrıldı. Tüm arabalar korna çalıyordu, herkes geri dönmeye çalışıyordu. Tam o anda benim oturduğum pencere tarafına bir araba çarptı. Çok korkmuştuk ama neyse ki bir şey olmamıştı. Hemen geri dönüp boş bir yer bulup, orada beklemeye başladık. Sabah olana kadar orada bekleyecektik gibi görünüyordu, başka çaremi yoktu. O anda dayım arabası ile bize bakmaya gelmişti. Köprüünün yarıldığını görmemiş ve çok büyük riskle üstünden geçmişti. Anneannemleri sorduk, onlarla birlikte bir seranın içinde yağmurdan korunmaya çalışıyormuş, ama iyi olduklarını öğrenince içimiz rahatladı.

Dayım gitti, annemler eve fenerle girip, bize çorap ayakkabı, mont almaya gittiler. Sonra hepimiz onları giyip birbirimize sarıldık, galiba tam o anda ailemin değerini daha iyi anladım. Nasıl her kötü gecenin bir sabahı varsa, sabah olmuştu, ama hiçbir şey değişmemişti. Çoğumuz bu felaketi sadece biz yaşadık sanıyordu, ama tam 11 ilimiz etkilenmiş. Depremin ikinci günü ceset kokuları, evlat acısıyla ağlayan anne sesleri vardı. 1 ay böyle kaldı. Sonra imkanlarımızla çadır aldık, iki ay çadırda kaldık, biraz bu duruma alışmıştık. Tam 4 ay 15 gün olmuş ve herkes acısını kalbine gömmüş.

DEPREM ÜZERİNE

Sema Sağaltıcı

6 Şubat 2023 sabahı, saat 04.17'de sıcak yatağımızda uyurken sarsıntı başladı. Dışarıda çok şiddetli yağmur var ve gök gürldüyor. İlk aklıma gelen o ara hep öyle sarsıntı olduğu için bu da onlardan biridir. Yatağımdan kalkmadım. Abimle beraber aynı odada kalıyoruz. Deprem oluyor diye bağırarak uyandı. Deprem şiddetini arttırıyor o sırada. Odamızdan çıktuktan sonra girişte kaldık annemize sesleniyoruz. Eşyalar kırılıyordu, çok büyük gürültü vardı. Annemizin yanına gidemiyorduk, ayakta dahi kalamıyorduk. Elektrikler gitti, deprem bir an durdu, o sırada annemle kardeşim geldi. Aşağı inecektik, annemin kapıyı kilitlemesini bekledim. Alt katımızda yengemler vardı. Kuzenlerim, yengelerim, amcalarım o yağmurda çorapsız yalın ayak incecik giysilerle dışarıydık, dayım kardeşlerimi aldı arabasıyla. Biz de babaannemi yengemin arabasına bindirdik, abim, ben ve annem anneanneme gidiyorduk yürüyerek. Komşularımız evlerinde mahsur kalmış, çıkmaya çalışıyorlardı. Her yerimiz sırıl sıklam olmuştı. Anneannemlere gittik, terasta oturduk, bir kova ateş yakarak bekledik. Gün doğmadı, o gün halam kızı ile birlikte enkazda kalmıştı. Sabah gidebildik yanlarına, 5 saat sonra sağsalım çıktılar. Abim, annem ve ben öğle halamların yanına giderken enkazın altından ailesini çıkaranları gördük. Bir cenaze çıktı gözlerimin önünde, bir kova kana batırılmış gibiydi, ailesi çığlık çığlığa ağlıyor. Ben ağlamadım dondum. Artçılar oluyordu. O geceyi anneannemin serasında geçirdik tanımadığım insanlarla beraber. Ağlayanlar vardı yanımda, ama ben hissizdim. Günler geçti, su bulamıyorduk almak için, kokmuştuk neredeyse. Abim ve kız kardeşim İstanbul'a gitti, ben, annem ve diğer kız kardeşim kaldık. Eve çıkıp temizledik. 2 hafta sonra 6.4 ve 5.8 depremi oldu. Babam yurtdışından gelecekti. İstanbul'a teyzelerime gidin dedi, ben Türkiye'ye geleceğim. 24 Şubat'ta kendi aracımızla İstanbul'a gittik. 10 gün kaldık. Babam yurtdışından geldi. Hatay'a geri döndük, çadırları yaptık içinde kaldık kaç hafta. Mayıs ortasında da evde kalmaya başladık, ama artçılar devam ediyor. Çok büyük bir felaket atlattık, hepimize geçmiş olsun, ölenlerin mekanı cennet olsun. Hayatta kalanların Allah yardımcısı olsun.

Teşekkürler...

Orhan Şahin

Öğrenci/Genc_YazarlarÖğrenci/Genc_Yazarlar

Yine bir pazar günü dershanenin açılmasını bekliyorduk. Ara tatilimiz sona ermişti. Çocuklar okul kıyafet ve eşyalarını akşamdan hazırlamıştı. Ve okulun hayalini kurmaya başlamışlardı. Gece hava iyice bozmuştu. Yağmur yağıyor ve şimşekler gökyüzünü aydınlatıyordu. Bu hepimizin alışık olduğu bir durumdu. Ama bilmediğimiz bir şey vardı ki felaket yaşanmayı bekliyorduk.

Herkes uykuya daldı. Yağmur yağıyor, şimşekler çakıyordu. Gece 4 sularında olanlar oldu. Bir ışık belirdi gökyüzünde ve sallanmaya başladık. Ailem uyanmış korkuyla aşağı inmek isterken aklıma beni bu yaşa kadar büyüten insanlar geldi ve hemen terasa koştum. Biliyordum ki onların evi eski ve bu sarsıntıya dayanamazdı. Onlarsa dışarı çıkmış bizim inmemizi bekliyorlardı. Ama hala sallanıyorduk. Babam merdivenin tehlikeli olacağını düşünüp aşağıya inmemize izin vermedi ve sallantı biraz durulunca hemen aşağı indik. Büyük bir felaketin eşiğinden sağ kurtulmuştuk. Ama kimse bizim kadar şanslı değildi. Bu biraz da bizim hatamızdı: Eski binalarda sağlam temeli olmayan evlerde, gösteriş için yapılan ama sağlam olmayan apartmanlarda oturuyorduk.

Herkes ailesini çıkarmaya çalışıyor, yardım istiyordu. İnsanların canları moloz altında, kendileri ise arada ailelerini çıkarmaya çalışıyor. Bu bizim olduğu kadar bu evlere izin verenlerin suçuymu bir yandan. Biz bu bedeli en ağır şekilde sevdiğimizimizin canıyla ödedik. Depremi unutmştuk evet ama o bize unutulmayacak anılar bıraktı. Deprem bizim unutulmaması unutkanlığımızdı.

Zümrüt Barutçu

Deprem

Binlerce evin yıkıldığı, binlerce insanın öldüğü felaketi yaşayan insanlardan biriyim ben. Size yaşadığım felaketleri anlatmak istiyorum. Altı şubat tarihini heyecanla bekliyordum, okulum açılacak ve arkadaşlarımı görecektim. O gün neler olacağını bilmiyordum, hiçbir şekilde bilmek istemezdim.

Çok heyecanlı bir şekilde uyumuştum. İçimde bir huzursuzluk vardı, kötü bir şeyler olacağını hissetmiş gibiydim. Saat ikide kardeşimin yanına yatmaya gittim ve içimden dua ettim. „Allah'ım canımı alacaksan acısız bir şekilde al, lütfen.” Diye dua ettim.

Uyudum, aradan iki saat geçti ve deprem oldu. İlk önce yavaş bir şekilde sallanmaya başladı, sonrasında hızlandı. Yukarı, aşağı atıyordu bizi. Evimiz sanki iki buçuk metre ötedeki eve çarpıyordu. Dolap ve avize yatağımın üzerine düşmüştü.

Aynı zamanda kulağıma mutfakta kırılan tabak, bardakların sesi geliyordu. Ümidimi kesmiştim artık, tek istediğim ailemle vedalaşmaktı. Babamın sesini duydum, bize sesleniyordu. Ben de ona seslendim: “Bize yardım et, çıkamıyoruz. Dolap yatağın üstüne düştü.”

Birden etraf aydınlandı, o arada babamın yanına gidebildim. Annemin bir huyu vardır, kapıyı beş kere kilitler her zaman. O gün kapıyı açmakta epeyce zorlandık. Ben annemlerin yanında kalmak yerine kapıyı açmak için uğraştım ve başardım. Şansımıza biz kapıdan çıktuktan sonra ayakkabılık düştü.

Deprem biz merdivendeyken durmuştu. Yağmur yağıyordu, hava çok soğuktu. Çatılardan kiremitler düşüyor, arabanın camlarını kırıyordu. Arabada durmak tehlikeliydi, deprem devam ederken arabayı sürmek imkansızdı. Deprem durmadı, sarsıntılar sürekli devam etti. Biz o gün büyük teyzemin evinde konakladık.

Yaşanılanlar çok kötüydü, bir gecede her şeyimizi kaybetmiştik. Deprem bana öğrettiği birçok şey var. Bunlardan bazıları: Aslında hiçbir şeyi ertelememek gerektiği, küçük şeylere üzülmememiz gerektiğini öğretti bize deprem.

Çeviri: PoliTeknik

Jutta Lütjen

Paulo Freire'nin Özgürlüğün Pedagojisi'nin Güncelliği

Ölçümlü eğitim zamanlarında

90'lı yıllarda *çıkı odaklı* eğitim ve öğretim yönetiminin devreye sokulmasıyla eğitim ve öğretim politikası, öğrenim süreçlerinde kontrol edilebilir, işlevsel sonuçlara indirgendi. Bağlamlar ve içerikler böylece anlamlarını yitirmiştir. Bunun karşısında özellikle son zamanlarda eleştirel sesler yükseliyor.

findan ezilen tarım işçileri için hayata geçirilmiştir. Freire'nin başlangıçta Batı kültürüne ilgi duymadığı, onu, "ölüme, nesneleştirmeye, işgale ve sahip olmaya aşık" olarak görmesinden anlaşılmaktadır (Lange, Freire 1981 [1970] s. 9 vd.). Ancak 'conscientizaçao', bir diğer ifadeyle özerk eyleme ilişkin "bilinçlenme süreçlerini" mümkün kılmak amacıyla ayrıcalıksız sosyal grupların sorunla-

kü okuryazar olmayan 15 milyon kişi ile Brezilya nüfusunun %70-75'i oy kullanma hakkından yoksundu. Freire bu yolla özgürlük pedagojisini okuryazarlık kampanyalarıyla birleştirerek kendi toplumunun egemenlik yapılarını değiştirmek ve dezavantajlı insanların daha fazla politik güce ve daha iyi bir yaşama kavuşmasına yardım etmek istiyordu. Okuryazarlık kampanyası insan-

Freire, biraz da alaycı bir dille, suçunun ne olduğunu, yani eğitimi mekanik bir sorun olarak ele almayı, onu tehlikeli 'conscientizaçao' ile ilişkilendirdiğini ve böylece onu baskı için başka bir araç olarak kullanmak yerine özgürleşme için kullandığını söyler (bkz. Freire 1977, s. 62). Hapishaneden çıktıktan sonra Bolivya Büyükelçiliği'ne sığınma başvurusunda bulundu ve Şili'ye göç et-

https://pt.wikipedia.org/wiki/Ficheiro:Painel_Paulo_Freire

Bunların en önemli örneği Berlin Humboldt Üniversitesi'ne bağlı Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Merkezi'nden gelen güncel açık mektuptur¹. O, eğitim ve öğretim söyleminin daraltılmasına ve tek yöntemli eğitim ve öğretim izlemesine karşı çıkıyordu: "Ölçme eğitim ve öğretim yapmak değildir" diyerek daimi bilimsel komisyonun (Izbf) önerisine eleştiri getiriyor.

Bu eleştiriyle birlikte Freire'nin özgürlük pedagojisi her zamankinden daha fazla önem kazanıyor. Freire özgürlük pedagojisini, 'suskunlaşan insanlara' dili kazandırmayı ve böylece yabancı egemenliğinden kurtarmak için onları bilinçlendirmeyi bir eğitim ilkesi olarak geliştirdi. Öz kurtuluşa dair bu eğitim geleneksel eğitim ve öğretim sistemlerine meydan okur. Freire ilk önce Brezilya'da bir 'suskunluk kültürü' olduğunu keşfetmiş, bu keşifle de dünya genelinde ezilen insanların 'suskunluğu' ile el ele yürüyen fenomenleri ve nedensel bağlantıları göstermiştir.

Freire'nin özgürleşme pedagojisi ile ele ele yürüyen okuryazarlık yöntemi başlangıçta büyük toprak sahipleri tara-

ıyla yüzleşme niyeti nedeniyle, Freire, bugün sadece Latin Amerika için değil, aynı zamanda Batı kültürü ve ötesi için de ilgi çekici olmalıdır.

Freire 1921'de küçük burjuva bir ailenin çocuğu olarak Recife'de doğdu. Henüz erken yaşta 1929 dünya ekonomik krizi yüzünden açlığın ne olduğunu deneyimlemişti ve henüz bir çocuk olarak geleceğini açıklıkla mücadelele adamıştı.

Ancak sonraları bir avukat olarak, bu şekilde amacına sadık kalamayacağını, çünkü adaletin zalimlerin tarafında olduğunu fark etti. Böylece hukukçuluk kariyerini sonlandırdı ve öğretmen oldu, 1946 ve 1954 yılları arasında da SESI'nin (Pernambuco Eyaleti Sosyal Hizmetleri) eğitim ve kültür dairesini yönetti. Bu esnada halkla ilişkilerinde kendi açısından ekonomik, sosyal ve politik baskı ile bağlantılı olan 'suskunluk kültürünü' keşfetti.

Yoksulları özgürleştirmek için kendi okuryazarlık yöntemini geliştirdi. Çün-

lara böylece salt seçim hakkını kazan-dırmayı hedeflemiyordu, aksine içinde yaşadıkları koşulların bilincine daha iyi varmak için ellerine bir araç vermek istiyordu. Freire eğitimsel pratiğin insanın bilinçlenme süreçleriyle birleştirilmiş olması gerektiğine inanıyordu ve 'conscientizaçao' - bilinçlenme süreçleri - ifadesini okuryazar olmayanların eğitimi için kullanıyordu. Bu sayede uy-nış, değişim ve dolayısıyla dışarıdan

HENÜZ O ZAMANLARDA FREIRE İÇİN EĞİTİMİN HİÇBİR ZAMAN TARAFSIZ OLMAYACAĞI, YA İNSANLARIN KURTULUŞU YA DA EVCİLLEŞTİRİLMESİ İÇİN BİR ARAÇ OLDUĞU AÇIKTI.

tayin edilmekten kurtuluş doğdu. Onun okuryazarlık koordinatörlerine yönelik eğitim kursları 1964'teki askeri darbe-ye kadar Brezilya hükümeti tarafından desteklendi. Henüz o zamanlarda Freire için eğitimin hiçbir zaman tarafsız olamayacağı, ya insanların kurtuluşu ya da evcilleştirilmesi için bir araç olduğu açıktı. Bu, Freire'nin siyasi önemini göstermektedir. Dolayısıyla darbe ile birlikte Freire'nin çalışmalarına son verilmiş olması şaşırtıcı değildir. O, tutuklandıktan sonra sorgulandı, hain olarak yargılandı, 70 günlük hapis cezasına çarptırıldı ve Şili'ye sürgün gönderildi.

ti. 1964'ten 1969'a kadar UNESCO ve de 'Yetişkin Eğitimi için Planlama' bürosu ile eğitim uzmanı olarak birlikte çalıştı. Yöntemi burada çabuk benimsendi. Şili bu sayede UNESCO tarafından okuryazarlık sorununun en iyi üstesinden gelen beş ülke arasında sıralandı. Freire 1969/70'te ABD'de Harvard Üniversitesi'nde konuk profesör oldu ve Cenevre'de Dünya Kilise Konseyi'nin eğitim ve öğretim ofisinde danışmanlık görevinde bulundu.

Freire hem Şili ve ABD hem de İsviçre'de yaşıyordu. Tanzanya, Gine-Bissau, Angola, Mozambik, Sao Tome ve Principe'de okuryazarlık projeleri koordine etti. Teorik açıklamaları, ilk bilinçlendirme kampanyalarının deneyimleriyle ivme kazandı ve Cenevre'deki Dünya Kiliseler Konseyi adına Latin Amerika ve Afrika'da devam eden çeşitli programlara dönüştürüldü. 1980'de Brezilya'ya yeniden döndüğünde yalnızca üniversitelerde değil, Sao Paulo'da eğitim bakanı olarak da çalıştı. Elza Maria Costa da Oliveira ilk eşi ve yakın çalışma arkadaşıydı, 1986'da öldü. 23 fahri doktora ünvanının sonuncusu Oldenburg Üniversitesi tarafından Temmuz 1997'de kendisine verilecekti, ancak bu ünvanı kendisi adına ikinci eşi Ana Maria Araújo tarafından kabul edildi, çünkü Freire Mayıs 1997'de 75 yaşında aniden ölmüştü.

¹ (https://www.zentrum-bildungsforschung.hu-berlin.de/de/berliner-erklarung_messen-macht-noch-keine-bildung.pdf/@download/file/Berliner%20Erkl%C3%A4rung%20Offener%20Brief%20Messen%20macht%20noch%20keine%20Bildung.pdf) abgerufen: 21.04.23

Freire, özgürleşme pedagojisinde, diyalog karşıtı suskunluk kültürünün karşısına sorun odaklı diyalogu koyar ve böylece belirsizliği nedeniyle doğuştan eksik olan insanın olgunlaşmasının yollarını gösterir. Kendini mevcut bağlamlarda baskı yapılarından dönüşlü ve aktif olarak kurtarmak, hazır diyalogsal dil alanları bularak olanaklı hale gelmektedir. Dil aracılığıyla bilinç oluşur - yalıtılmış bir kavram olarak değil, dünyada bir 'gerçekleşmek' olarak. Deneyim dilsiz kaldığı sürece, dil anlamsız ve deneyim sonuçsuzdur. Eğitim ve öğretim süreçleri için tözel bir öge olan diyalog yardımıyla görüşler, tutumlar ve deneyimler dilsel olarak elde edilir. Freire'ye göre, gelişimin engellendiğinin farkına varıldığında, insanileşme

ceğini ve dünyanın nasıl değiştirilebileceğini gösterir. O, özgürlük pedagojisi için kendisi açısından farklı düşünce sistemlerinden uygun olanı seçiyor ve bu sayede çeşitlilik ve ilham verici çelişki aracılığıyla yeni edim seçenekleri kazanıyor. Böylece Freire gerçekliğin salt soyut düşünceye indirgenmesini reddeden ve görünüşte aynı anda hem Hristiyan hem de marksist olma gibi bir çelişkiyi birbiriyle bağdaştırabilen bir eklektiktir. Che Guevara ve Martin Luther King Freire'nin rol modelleridir. Aldığı Hristiyan eğitimi, teolojik öğrenimi, Marks ile deneyimleri, Sartre'nin varoluşçu felsefesi, Marcel'in varoluşçu-Hristiyan felsefesi ve de Buber, Fromm, Marcuse ve Rogers, Ortega y Gasset, Unamuno, Husserl, Jaspers, Hegel'in

rü yaratıcı tarzda şekillendiren, oluşum sürecindeki varlık olarak insanların biçimlenebilirliği için gerekli koşulu görüyor (bkz. Freire (1981 [1970], 68). Freire için insanın özgürlüğü burada yatıyor. Freire her türlü mezhepçiliği ve aşırılığı reddeder, çünkü bu, kişinin kendi düşüncesini siyasi, dini veya diğer grup bağlamlarına uyarlaması anlamına gelir. Kişisel, mesleki ve siyasi kararlar için bir temel ancak kişinin kendisinin ve başkalarının doğrularını eleştirel bir gözle gözden geçirmesi ve yabancılaşma süreçlerini kendiliğinden engellemesiyle oluşturulabilir. İnsanlar yeniden kendi edimlerinin öznelere olmayı öğrenirse, iç ve dış baskılardan özgürleşmeye kavuşabilirler. Freire'nin öznevarılığa vurgu yapması ise varoluşu

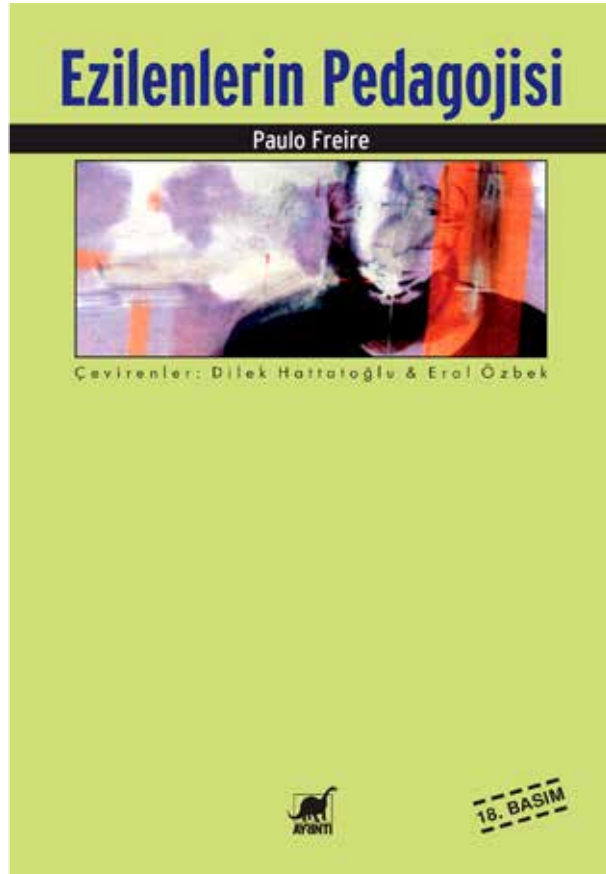
Diyalog karşıtı 'bankacı eğitimci' içeriklerle ilgilenmez, aksine kendi sorunlarını dışladığı ve uyumlandırılabilir ve etki edilebilir öğrencilere aktardığı bir programla ilgilenir (bkz. Freire 1989, s. 77 vd.). Burada sadece öğretmen bilgi sahibi olduğunu ve bu bilgiyi öğrencide bir nevi bir banka deposunda biriktirir gibi, sınavlarda sınamak üzer biriktirdiğini düşünür. Buna göre öğrenci boş, keyfice doldurulabilecek bir kap olarak görülür. Onun yaşam dünyası, düşünceleri, kavrayışları ve gereksinimleri burada dikkate alınmaz, o, salt bir nesne olarak görülür. Bu egemen yöntem karşı bir antitez olarak özgürleşme eylemleri ancak diyalogsal eğitim yoluyla başlatılabilir. Freire tarafından geliştirilen 'sorun formüle eden eğitim' öğrenci ve öğretmenlere bilginin ve dünyanın birlikte araştırmacıları olmalarına olanak tanır. Öğrenme, yabancı bilginin 'yenmesi' değil, kişinin kendi yaşam durumunu bir sorun olarak algılaması ve çözmesidir. Buna uygun olarak burada öğretim programlama yerine sorunsallaştırma, yanıtları duyurmak yerine soru sorma, eğitimciyi öğrencinin içine yerleştirmek yerine öğrenciyi kendi kaderini belirlemeye itilemek anlamına gelmektedir (bkz. Freire'de Lange (1981 [1970] s. 14). 'Sorun formüle eden eğitim' öğrencinin eleştirel düşünmeye yönltilmesini ve gerçekliği yansıtarak sorunları ele almak için yetkinleştirilmesini öğretmenin görevi olarak görür. Bu yol henüz okulda 'suskunluk kültürünü', eleştiri beceriksizliğini ve uyum sağlama istekliliğini engeller ve sonraları sosyal, siyasal ve ekonomik çelişkileri kavrama ve gerçekliğin baskılayıcı ilişkilerine karşı önlem almaya yol açar. Sözüünü hiç bir zaman söyleyemeyen insanlar bile, bu bilinçlendirme çalışması ve dilin yeniden kazanılması sayesinde gelecekte yaşamlarını aktif olarak şekillendirebilirler.

İnsaniyetsizleştirmenin içine doğulan prangalarından kurtulmak için, diyalogsal muhatapların ebek sanatının yardımıyla bir doğum sürecinde olduğu gibi, özgürlüğü olumlamak, kendi yaşam güncelliğini belirlemek, onu şekillendirmek ve gerçekliği dönüştürmek gerekir. Tamamlanmamış bir gerçeklikte varolanlar olarak dahil olduğumuz değişen tarihin insanı olmanın bilinciyle, başkalarıyla diyalog halinde, içinde ve birlikte yaşadığımız bağlantıları ve çelişkileri bilinçli bir şekilde fark edebilir ve bulduğumuz gerçekliği düşünme ve eylem yoluyla değiştirebiliriz.

Kaynak:

- Freire, P. (1970/1981). Pädagogik der Unterdrückten. Hamburg: Rowohlt
- Freire, P. (1977). Erziehung als Praxis der Freiheit. Beispiele zur Pädagogik der Unterdrückten. Hamburg: Rowohlt
- Freire, P. (1970/2007). Unterdrückung und Befreiung (hg. v. P. Schreiner, N. Mette, D., Oessmann, D. Kinkelbuhr). Münster: Waxmann
- Hernández, J. (1977). Pädagogik des Seins. Paulo Freires praktische Theorie einer emanzipatorischen Erwachsenenbildung. Lollar: Achenbach
- Lütjen, J. (2018). Aufklärung im Licht der Pädagogik. Möglichkeitsräume durch genuine Perspektiven. Zur Kritik des Reduktionismus in Bildung und Erziehung. Gießen: Psychosozial-Verlag

mücadelesi başlamalıdır. Freire dışsal, ekonomik-sosyal sömür ilişkileri ve 'suskunluk kültürü' aracılığıyla gerçekleşen olası baskının aşılmasını, her şeyden önce, baskı altında olmanın mümkün kılındığı içsel eğilimlerin ortadan kaldırılmasında görür. O, talimat alan insan bilincinin talimat verenin bilinciyle uyumlu olduğunu inceliyor (bkz. Freire 1981 [1970], s. 9). İçselleştirilen bu imgelerin, onlardan kurtulmak ve özerklik ve öz-sorumlulukla yerini doldurmak üzere, bilincine varmak özgürlük demektir. Bilinçlenme süreçleri aracılığıyla ezilen insanların kendilerinin de ezen tarafın 'sakinleri' haline geldiği fark edilebilir. Gözlemlendiği kadarıyla insanlar tam da bundan çoğu kez korkuyor ve kendileri olmak ya da ayrılmak, talimatlara uymak ya da özgürce edimde bulunmak, ezeni içinden söküp atmak ya da atmamak noktasında bir çelişkiye düşüyorlar. Böylece özgürlük hediye edilmemiş, mücadele ile kazanılmış olur. İnsanilikten arındırmayı sonlandırmak, başkalarıyla diyalog içerisinde bir ebe hizmeti gerektiren zorlu bir doğum ifade eder (bkz. agy. s. 34 vd.). Freire, başkalarıyla diyalog içinde, insanların dünya üzerine düşünmesi ve dünya üzerinde eylemde bulunması yoluyla evcilleştirmenin nasıl aşılabile-

etkisi, tarihsel materyalizmden ve Mao Zedung'dan yararlanmasında metinlerinde izlerini bırakıyor. İnanç, sevgi ve umut Freire'nin düşünüş ve ediminde baskının etkin reddini destekleyen ve dayanışma ve hayırseverliğe dayalı yeni bir yaşam biçimine işaret eden belirleyici yapı taşlarıdır.

İnsanın karar verme yetisi ve görev özelliği Freire'nin özgürlük pedagojisinin özünü oluşturur. O, insanı kendi durumu içerisinde kök salmış olarak kavrayan bir antropoloji üzerinden belirlenir ve gerekçelendirilir. Ancak Freire için 'dünyada ve dünya ile birlikte olmak' verili durum ile özdeşleşmek anlamına gelmez. O, aksine, insanın, bilinci aracılığıyla verili olanın dışına çıkabileceğini ve kasıtlı dikkat yoluyla onu aşabileceğini vurgular. Burada devreye giren, diyalektik olarak ayrılmaz bir şekilde birbiriyle ilişkili unsurlar olan, nesneden uzaklaşmak olarak 'yansıtmak' ve nesneye yakınlaşmak olarak 'aksiyon', anlamlı bir uygulama ve insanın entegrasyonunun gerçekleşmesi için gerekli unsurlardır. Freire, içine doğulan dünyayı yaratıcı tarzda değiştirme ve tekrar tekrar yeniden kurma yeteneğinde, tamamlanmamış bir varlık olarak eksik bir gerçeklikte yaşayan ve kültü-

kendi içinde mutlak olarak diğerlerinden yalıtık gördüğü anlamına gelmez, aksine varoluşun öneminin onun öznelilikler arasılığından kaynaklandığını düşünmektedir. 'İnsanlaşma süreçleri' böylece salt başkalarıyla diyaloga girerek ortaya çıkar. Burada insan bir arama süreciyle tamamlanmamışlığından çıkarak gelişir ve kendi bilincine vararak dışsal ve içselleştirilmiş sınırları ve de 'suskunluk kültürünü' aşar.

'Conscientização' olanaklı kılmak için diyalog partnerleri olarak insanlar egemenlikten arındırılmış bir alanda buluşur ve sorunlara odaklı olarak üretken başlıklar üzerinde konuşur. Kendisi ve dünya arasındaki çelişkilerin farkına varmak ve gerçekliğin baskıcı koşullarına karşı harekete geçmek, insanoğlu 'naif-geçişli bilinçten' 'yarı-geçişli bilince' ve 'eleştirel-geçişli bilince' doğru ilerlediğinde başarılı olur. Ancak, bu en yüksek bilinç düzeyi - bugüne kadar - geçerli eğitim ve öğretim yöntemi tarafından engellenmek istenmektedir. Mevcut okul sistemi, tahsis edici işlevi ile genel toplumsal yapının bir alt yapısını oluşturmaktadır. Freire'nin ezenlerin bir yöntemi olarak adlandırdığı bu 'bankacı konsepti' statükonun korunmasına hizmet eder.

Prof. Sanjoy Roy

Sosyal Çalışmalar Departmanı, Delhi Üniversitesi, Hindistan

Çeviri: PoliTeknik

Birleşmiş Milletler'in Demokratikleştirilmesi: Nasıl?

On yıl öncesiyle kıyasladığımızda dünyada daha az huzur ve sükunet olduğunu görebiliriz. Ekonomik istikrar-sızlığın giderek artmasına bakılırsa, dünya çapında bir ekonomik durgunluk kapıda diyebiliriz. Soğuk Savaş sonrasındaki demokratikleşme, tersine bir seyir izleyerek dünya genelinde kritik bir dönemece ulaştı. İklim değişikliğinin yıkıcı etkileri görülmeye devam ediyor. Yeni savaşlar gün yüzüne çıkarken, Suriye, Güney Sudan, Yemen, Afganistan, Myanmar'daki çatışmalar hâlâ devam ediyor. Bununla birlikte, dünya genelinde her geçen gün daha fazla sorun yaşanmasına rağmen, ulusal hükümetler bu sorunları çözme noktasında giderek zayıflıyor. Çoğu durumda, ulusal hükümetlerin yaratıcı ve kapsamlı çözümleri kabul edecek cesarete sahip olmadıkları görülüyor. Devletleri işbirliğine yönelten çok taraflılık kavramı çıkmaz bir sokağa girdi.

BM, kurucuları tarafından, küresel siyasi ve ekonomik ilişkilerin merkezi ve insanlığın karşı karşıya olduğu en önemli meseleleri ele alma yetki ve kabiliyetine sahip bir organ olarak tasarlanmıştır. BM'nin temelini üç ana taahhüt oluşturuyordu. Bunlar; uluslararası barışı korumak, kültürel, sosyal, ekonomik veya insani nitelikteki uluslararası sorunları çözmek ve insan haklarını teşvik etmek ve korumaktır. (Nadin, 2019)

BM'in Başarısı

BM, mülteciler, iç çatışmalar, sivil savunma, yerinden edilmiş kişiler ve koruma yükümlülüğü konularında başarılı bir şekilde standartlar belirlemiştir. Hükümetler muğlak durumlarla karşı karşıya kaldıklarında, kural koyucu kurallar da dış politikalarına yön vermede rol oynar. Bu kurallar, devletin davranışlarını gerçekten önemli derecede değiştirsin ya da değiştirmesin, karar vericilerin politikalarını nasıl formüle ettiklerini sıklıkla etkiler. BM'nin başlıca insani yardım girişimleri olan UNICEF, UNHCR ve Dünya Gıda Programı'nın önemi konusunda çok az tartışma vardır. BM, OCHA aracılığıyla dünya genelinde hem doğal hem de insan kaynaklı felaketlerin mağdurlarına yönelik yardım çabalarını yönetmektedir. BM çoğu zaman başarılı ve yetkin bir kapasitedir. (Nadin, 2019)

BM'in Başarısızlıkları

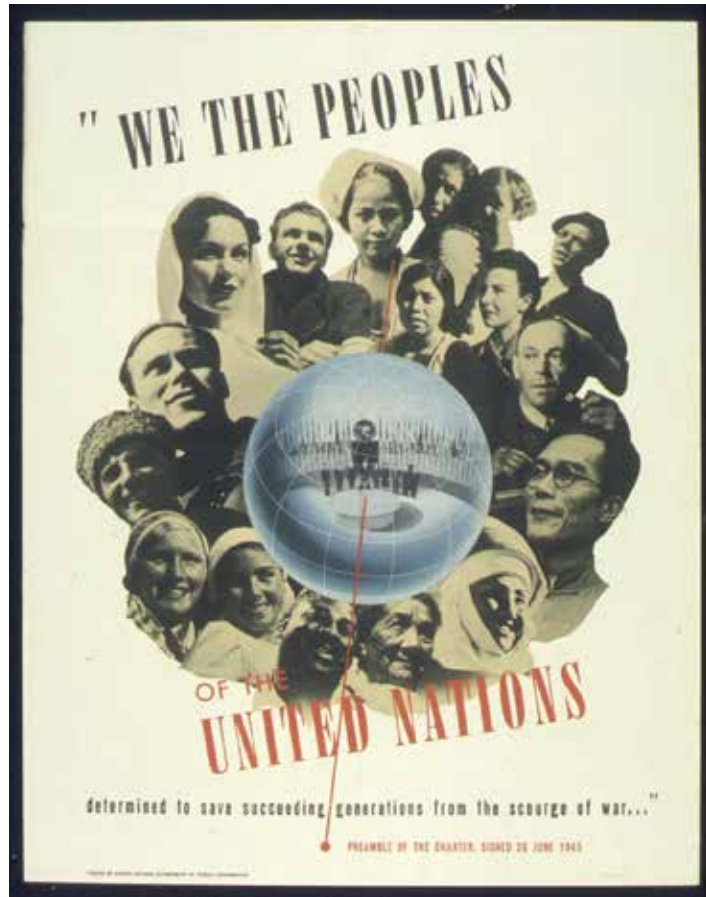
Dünyada bazı ciddi sorunlar var; BM barış gücü askerlerinin kadınlara kötü muamelesi, Haiti'de koleranın yayılması, gıda karşılığı petrol tartışmaları, Ruanda'daki soykırım, Srebrenitsa'daki katliam gibi. Bu eksiklikler listesi, dikkate alınması gereken daha geniş bir yapısal sorunlar kümesinin göstergesidir. Ekonomik kırgınlık, etnik çatışmalar, toplumsal kurumlar ve sömürge kontrolünün kalıntıları gibi birbirleriyle ilişkili bir dizi değişken ta-

rafından tetiklenip yönlendirildikleri için iç savaşları anlamak zordur. Yerel, bölgesel ve uluslararası aktörler, çağdaş çatışmaların karmaşık yapısı karşısında sıklıkla şaşkınlığa düşmekte ve bu da onların tepkilerini karmaşık hale getirmektedir. Somali, Demokratik Kongo Cumhuriyeti (DRC), Afganistan, Irak, Orta Afrika Cumhuriyeti ve Güney Sudan'da ve daha pek çok yerde kuşaklar arası çatışmalar ortaya çıkmıştır. Çatışmalar bu toplumların temel yapısını derinden değiştirmiştir. BM, meşru ve tarafsız bir kurum olarak görülebilir, bu tür durumlarda başarılı olma kapasitesi son derece sınırlıdır. Önlem almanın düzeltmeden daha iyi olduğu gerçeği karşısında, Birleşmiş Milletler tepkisel bir örgüttür ve büyük olasılıkla da öyle olmaya devam edecektir. Yani krizleri ilk etapta önlemeye çalışmak

yapısı önemli bir dönüşüm geçirmiştir. Üye sayısı üç kattan fazla artmış, gelişmekte olan bazı ülkeler dünya siyasetinde önemli oyuncular haline gelmiş ve bazı egemen özerk bölgeler oluşturulmuştur. Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte küresel sahnedeki güç dengelerinde de önemli bir değişim yaşanmış ve ideolojik olmayan bir uluslararası diplomasi döneminin önü açılmıştır. Geçmişin ideoloji güdümlü siyasetinin yerini alan belirgin unsur, uluslararası ilişkilerde ekonomik gücün giderek artan önemidir. Bunun da ötesinde, gelişmekte olan ülkelerin 1.3 trilyon dolar değerindeki dış borcu, bu ülkelerin ekonomilerini çökertmektedir. BM aslında yeni bir bölgede faaliyet gösteriyor. Bütün bu eğilimlerin ve değişen dinamiklerin bir araya gelmesi, varsayımların yeniden değerlendirilmesi ve BM'deki

rası sistemin değişen yapısını yansıttığı yönündedir. Sayılan tüm bu faktörler, BMGK'nın üye sayısının arttırılması yoluyla daha demokratik hale getirilmesi ihtiyacına katkıda bulunmuştur. Bu ihtiyaç, BMGK'nın mevcut üyelerinin dönemin jeopolitik koşullarını yeterince temsil edememesi sonucunda gündeme gelmiştir. BM Güvenlik Konseyi, Birleşmiş Milletler'in önemli bir organıdır ve üye sayısının arttırılması ve modern dünyayı temsil eden bir organa dönüştürülmesi ihtiyacı, küresel ölçekteki anlaşmazlıkların çözümünde hayati önem taşıyacaktı. Konsey'in bugünkü kompozisyonu, daimi sıfatla görev yapmak üzere atanan beş üye ile daimi olmayan bir sıfatla görev yapan 10 üyeden oluşmaktadır. BMGK'nın mevcut yapısıyla ilgili temel sorun, sadece **Elit uluslar tabakasını** temsil etmesi ve bu nedenle günümüz dünyasının gereksinimlerine uygun olmamasıdır. Diğer ülkeler BM'nin değişiklikler yapamamasından ve yetersiz temsil edilen bir organ haline gelmesinden memnun değiller. Nihayetinde bu durum, daimi üyeler ile güç yapısındaki diğer üye ülkeler arasındaki ilişkilerde bir dengesizliğe yol açmaktadır. BMGK'daki **Demokratik Olmayan Temsil** pek çok ülkeyi endişelendirmekte ve Almanya, Brezilya, Japonya ve Hindistan gibi stratejik öneme sahip ülkelerin eksikliği soru işaretleri doğurmaktadır. Hindistan ve diğer bazı ülkeler BM Güvenlik Konseyi'nin yenilenmesini talep ederek harekete geçti. Soğuk savaşın sona ermesinden bu yana, BMGK reformu için bir dizi öneri ortaya atılmıştır. G4 ülkeleri, yani Hindistan, Brezilya, Almanya ve Japonya çok sayıdaki projeleriyle dikkat çekmiştir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üye sayısının on beşten yirmi beşe çıkarılmasını savunan G4 ülkeleri, Konsey'de kalıcı bir katılım sağlamayı amaçlamaktadır. Tüm üye ülkelerin, Konsey'i genişletmek gerektiği konusunda hemfikir olmalarına rağmen, P5 ülkeleri yetkilerini paylaşma konusunda isteksiz davrandıkları için çok az şey yapılabilmektedir. (Francis, 2022)

Hindistan, 75 yıl önce bağımsızlığını kazandıktan sonra uluslararası ilişkilerde kilit güçlerden biri haline gelmiştir. Hindistan, Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen'in (NIEO) hayata geçirilmesi amacıyla uluslararası örgütlerde reform yapılması yönündeki hareketin liderliğini üstlenmiştir. Önemli bir küresel güç olan Hindistan, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, Uluslararası Para Fonu, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü gibi uluslararası örgütlerin kapsayıcılığı, temsiliyeti ve demokratikleşmesi yönünde değişiklikler yapılması çağrısında bulunmuştur. Kriz zamanlarında Hindistan, uluslararası dayanışma ve ortak eylem çağrısında bulunan bir lider olmuştur. Hindistan'ın BM Güvenlik Konseyi'ndeki daimi üyeliği, değişimi destekleyen en güçlü sesin kaynağını

"WE THE PEOPLES OF THE UNITED NATIONS" - NARA - 516086

yerine krizler meydana geldikten sonra müdahale edecektir. Soğuk Savaş'ın sona ermesinden bu yana, her genel sekreter önleyici tedbirlerin değerini vurgulamıştır, ancak bunun bir faydası olmamıştır. Önceden de ifade edildiği gibi, krizler karmaşık ve inatçı olmaları nedeniyle çoğu zaman çözümsüzdür. Bu da önleme faaliyetinin ne kadar önemli olduğunu vurgulamaya yardımcı olmaktadır. Ancak, ulusal güvenlik açısından tahammül edilemez bir tehdit oluşturacağı için sistem böyle bir felsefi değişikliğe asla izin vermeyecektir (Nadin, 2019).

BM muhtemelen günümüz gerçeklerinden ve meselelerinden eskisine nazaran daha da uzaklaşmış ve bu hedefin oldukça uzağında kalmıştır. Küresel güç

güç ilişkilerinin yeniden düzenlenmesi için eşsiz bir fırsat sunmaktadır. (Rajamani, 1995)

Örneğin geline aşamada, Ukrayna Devlet Başkanı Zelenskiy kısa bir süre önce BM Güvenlik Konseyi'nin işlevini sorgulamış ve örgütün Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik saldırısını durdurma çabalarının sonuçsuz kaldığını söylemiştir. Uluslararası güvenliğe yönelik mevcut tehlikelerin ele alınabilmesi için BM Güvenlik Konseyi'nin acilen **reforme edilmesi** gerekmektedir.

Benim söylemim ve anlayışım, tek kutupluluktan çok kutupluluğa geçiş, gelişmekte olan ülkelerin ve üçüncü dünya ülkelerinin yükselişi gibi yapısal değişiklikler ve küresel nüfustaki artışın, yirmi birinci yüzyılda uluslara-

oluşturacaktır. Çok taraflı diplomasi ve IBSA (Hindistan, Brezilya ve Güney Afrika) ve G4 Ülkeleri (Brezilya, Almanya, Hindistan ve Japonya) gibi örgütlerin kurulması yoluyla Hindistan, BM Güvenlik Konseyi'nde daimi bir koltuk için bastırmaktadır. Hindistan, Başbakan Narendra Modi'nin göreve gelmesinden bu yana BM Güvenlik Konseyi'nde veto yetkisine sahip daimi bir üye olma arayışını aralıksız sürdürmektedir. Hindistan'ın şiddetsizlik ve silahsızlanma konusundaki kararlılığı Birleşmiş Milletler'e (BM) önemli bir katkı sağlayabilir. Ayrıca Hindistan, uluslararası kurumların ayrımcı olmayan ve şeffaf bir şekilde işlemesi gerektiği ilkesini destekleyen bir duruş sergilemektedir. Hindistan, nükleer silahlara sahip sorumlu bir devlet olduğunu ve nükleer silahlarını nükleer olmayan devletlere karşı caydırıcı bir unsur olarak kullanmayacağını sık sık dile getirmektedir. NPT (Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşması), algılanan taraflılığı ve demokrasi eksikliği nedeniyle sık sık Hindistan'ın eleştirilerine hedef olmuştur. Birleşmiş Milletler'in (BM) barışı koruma operasyonları, kalkınma hedefleri, sürdürülebilir kalkınma, iklim değişikliği ve terörle mücadele girişimleri Hindistan'ın aktif rol aldığı uluslararası faaliyetler ve anlaşmalardan bazılarıdır. Şu anda 200.000'den fazla Hintli subay Birleşmiş Milletler barışı koruma görevlerinde hizmet vermektedir. Hindistan, bunların yanı sıra, terörizm, iklim değişikliği, enerji güvenliği, mülteci krizi, salgın hastalıklar ve mevcut uluslararası ekonomik dünya düzeninin yeniden şekillendirilmesi gibi küresel konularda Birleşmiş Milletler'e katkıda bulunmuştur. (Lalitha & Kumar, 2022)

Bununla birlikte, Birleşmiş Milletler Sözleşmesi, BM Güvenlik Konseyi'nin daimi üyesi olmak için gereken şartları belirtmemektedir. Hindistan dış politikası, ülkenin uluslararası sistemdeki hem büyük hem de küçük oyuncularla etkili bir şekilde çalışma yeteneğine olan güvenini göstererek, bağlantısızlıktan çoklu bağlantılara doğru evrilmiştir. Hindistan ekonomisinin büyümesi, boyutu, demokratikleşmesi, siyasi istikrarı, yumuşak gücünün artması, nükleer gücü ve askeri gücünün yanı sıra Güney Asya bölgesinde büyüyen bir güç olarak konumu, Hindistan'ın örgüte katılımını savunmak için kullanılacak faktörlerdir. (Lalitha & Kumar, 2022)

Dünya, veto nedeniyle etkisiz hale gelen BM Güvenlik Konseyi'nin (BMGK) bir yedeğini ararken Hindistan, G-20 dönem başkanlığının alfabetik rotasyonu sayesinde ideal bir döneme denk geldi. BMGK'nın itibarı son COVID-19 salgını ve Rusya'nın Ukrayna'yı işgali nedeniyle en düşük noktasına inmişti. Daimi üyeler, Genel Kurul'un önemli bir bölümüyle birlikte, BM Güvenlik Konseyi'nin yeniden yapılandırılmasına yönelik her türlü çabaya karşı, özellikle de daimi üye sayısının arttırılmasını içeren her çabaya karşı canla başla mücadele edecektir. Hindistan'ın ilk hamlesi Bali Deklarasyonu'na dikkat çekmek, G-20 hazırlıkları sırasında bir yol planı sunmak ve Hintli koordinatörleri bu konuyu gündeme getirmeleri için teşvik etmek olmalıdır. Sadece Rusya olumsuz yanıt verebilir, zira diğer

G-20 üyeleriyle eşit şartlarda pazarlık yapmak zorundadır. Rusya bir çıkış yolu arıyorsa, Hindistan'ın süreçteki dürüst bir aracı konumunu Rusya bile kabul edecektir. Bu da Hindistan'ın meseleyi G-20 tarafından onaylanmış bir şekilde ele alma kabiliyetini arttıracaktır. Bu, Hindistan'ın BMGK reformu elde etme yönündeki nihai hedefine ulaşmasını sağlayacaktır. Ön çalışmalar tamamlandıktan sonra, BMGK bu kararı resmileştirebilir ve küresel barış ve güvenlik için yürürlüğe koyabilir. (Sreenivasan, N.D.)

Konsey'in yapısının nasıl değiştirileceği konusunda bir fikir birliği olmamasına rağmen, önerilerin çoğunluğu on beş üyeli yapının, genellikle yeni daimi veya yarı daimi üyeler eklenerek genişletilmesi yönünde. BM Güvenlik Konseyi reformu için tek bir plan üzerinde uzlaşma sağlanamaması, genel sekreterin üst düzey panele iki farklı öneri sunmasına yol açtı. Şu anda Konsey'in her iki şekilde de toplam üye sayısı 24'tür. B modeli sekiz adet dört yıllık yenilenebilir sandalye kategorisi getirirken, A model altı yeni daimi sandalye eklemektedir. Panel, Konsey'i daha "demokratik" ve "hesap verebilir" hale getirmek amacıyla, Konsey'in genişletilmesine ilişkin bir kararın «artık bir gereklilik» olduğu sonucuna varmıştır. (Nicol, 2006)

Konsey'in genişletilmesi halinde bu beraberinde başarıyı getirecek mi?

Reform yanlıları, mevcut yapının etkisiz olması nedeniyle BM Güvenlik Konseyi'nin yenilenmesi gerektiğini savunuyor. Bununla birlikte, söz konusu verimsizliğin Konsey'in boyutundan mı yoksa karar vericilerin güvenlik politikası tercihlerindeki farklılıktan mı

kaynaklandığı ve bu durumun küresel güvenliğin geliştirilmesi için daha az koordineli hareket edilmesine yol açıp açmadığı bilinmemektedir. Konsey'in daha geniş olmasının (birçok reform önerisine göre 20-23 üye) çeşitli küresel meselelere ilişkin kararlarında daha etkili ve birleşik olacağının güvencesi nedir? Genişletilmiş bir Konsey'in uluslararası barış ve güvenliğin korunması hedefine daha iyi ulaşıp ulaşmayacağı tartışmalıdır.

Veto Hakkı

Özellikle BM Güvenlik Konseyi üyesi için yarışan G-4 ve Afrika Bloğu veto hakkı konusunda ısrarcıdır. Afrika Bloğu'na göre, Konsey'in yeni daimi üyelerine veto yetkisinin tanınması, dünyada demokrasi ve eşitlik adına hayati önem taşımaktadır. "P5" konseyi birçok küresel meselede anlaşmaya varamazken, yaklaşık 11 daimi üyeden oluşan genişletilmiş bir Konsey nasıl etkili ve birleşik olabilir? Aslında, yeni daimi üyeler veto yetkilerini sadece varlıklarını duyurmak için kullanma eğilimine girebilir ve bu da genişleyen Konsey'i büyük bir çıkmaza sokabilir. Karar alma sürecine daha fazla veto hakkı olan aktörün eklenmesiyle Konsey'in daha etkin veya yetkin hale gelmeyeceğini bilmek çok önemlidir.

Ancak Konsey'in etkinliğini ve verimliliğini arttıracak olan, geniş bir kabul, Konsey karar alma sürecinin bağımsızlığını ve Konsey süreçlerinin açıklığını sağlamaktır. Önemli olan, Konsey'in tüm üyelerinin, daimi olsun ya da olmasın, diğer Konsey üyelerinin herhangi bir müdahalesi ya da baskısıyla karşılaşmadan özgürce hareket edebilmeleri ve karar alabilmeleridir.

Adil bölgesel temsilin gözetilmesi; Konsey'in büyüklüğü

Üyeliğe aday olan devletlerin Konsey'e yaptıkları, farklı bölgesel yapıların dikkate alınması talebi tamamen meşrudur. Ancak, herhangi bir ülkenin BM Güvenlik Konseyi'nde kendi bölgesini fiili olarak nasıl temsil edebileceği açık değildir. Bölgesel temsilin etkin olabilmesinin tek yolu; bir bölgedeki tüm ülkelerin kendilerini Konsey'in daimi üyesi olarak temsil edecek tek bir ülke üzerinde anlaşmaları ve bu ülkenin de bölgenin çıkarlarını kendi çıkarlarının önünde tutacağını taahhüt etmesidir. Aday olan ülkeler için en zor iş, bölgesel çıkarlara öncelik vermek olacaktır (Sarwar, 2011).

Genel Kurul'da Ağırlıklı Oylama

Hangi büyüklükte olursa olsun, her ulusun bir oy hakkına sahip bulunduğu genel kurul, çatışmaların yaşanmadığı bir alandır. Bu tartışmasız bir şekilde demokratiktir, ancak genellikle sayıların diktasına maruz kalır. JF Dulles, her devletin egemen eşitliğini yansıtan ve her devlete eşit oy hakkı tanıyan bir "meclis oyuna" sahip olacağı iki kademeli bir oylama sistemi ve dünya meselelerinde rol oynama kabiliyeti açısın-

dan karara varılmasını sağlayacak bir "ağırlıklı oylama" sistemi önermiştir. Ağırlıklı oylama ilk bakışta demokratik görünmeyebilir, ancak meclisin daha büyük sorumluluklar üstlenmesi durumunda, ülkelerin kendi ciddi askeri veya mali yükümlülüklerini diğer ülkelere dayatmasını önleyecek bir mekanizma olması gerektiğini unutmamak önemlidir.

BM'de Cinsiyet Eşitliği Adaleti

BM, 8. madde uyarınca, kadın ve erkeklerin ana ve yan kuruluşlarda herhangi bir sıfatla ve eşit bir şekilde yer almaları konusunda herhangi bir sınırlama getirmemektedir. Bu madde, "malum" ve "fuzuli" olarak nitelendirilmesine rağmen, kadın örgütlerinin ısrarlı talepleri üzerine San Francisco kongresinde (1945) kabul edilmiştir. Maalesef, tüzük 50 yıla yakın bir süredir yürürlükte olmasına rağmen, 8. maddenin verdiği mütevazı vaat bugün yerine getirilmemiştir. BM sistemindeki mevcut %20'lik kadın oranının 1995 yılına kadar %25'e çıkarılmasını amaçlayan genel kurul kararları olmasına rağmen bu durum değişmemiştir. Çok fazla bir şey başarılmış değildir. En önemli profesyonel pozisyonlar hala yalnızca erkeklere ayrılmıştır. UNICEF gibi kuruluşlarda çok fazla kadın yetkili bu-

lunmamaktadır. 1990 yılında, BM'deki üst düzey yönetici iş gücünün sadece %4'ü kadındı. Sadece görünürde eşitliği savunan bir grup için bu çok kötü bir orandır. Bugün BM, cinsiyet ayrımcılığı yapmakla suçlanmaktadır. Bunun yanı sıra, kadınların bu seviyede dahi güçlendirilmemesi halinde cinsiyet eşitliği politikaları hayata geçirilemeyecek ve cinsiyetler arası eşitlik sadece teoride kalacaktır. (Rajamani, 1995)

Sonuç

Birleşmiş Milletler'in 1975'teki özel komitesinden bu yana, BM reformuna yönelik tavsiyeler yaklaşık 20 yıldır değerlendirilmektedir. Dolayısıyla bu makalede daha güçlü ve demokratik bir BM için dile getirilen tavsiyelerin büyük çoğunluğu muhtemelen daha önce de dile getirilmiştir. Gerekli reformları yapacak siyasi irade o zaman da yoktu, muhtemelen şimdi de olmayacak. **Konseyin** daimi üyeleri "*insanlığın yüksek yararı*" için kendi ayrıcalıklarından vazgeçmeye istekli olacaklardır, ancak çıkar gruplarının etkisi örgütün çökmesine neden olacaktır. Bence herhangi bir çok uluslu örgüt bu kısıtlamalar dahilinde çalışmalıdır. BM Genel Kurulu'nun onuncu oturumunda Hindistan delegasyonu başkanı Krishna Menon, "*Oybirliği olmadığı sürece tüzüğü değiştiremeyiz, oybirliği olsa dahi değişim için gösterilecek gerekçeler çok mütevazı kalacaktır*" beyanında bulunmuştur. Belki de mevcut siyasi iklimde tüzüğü küresel beklentileri daha doğru yansıtacak şekilde değiştirmek mümkün değildir. Ancak bu durum BM'nin varlığını sürdürmesiyle ilgili değildir. BM 78 yıllık varlığı boyunca küresel bir toplum yaratma yolunda önemli ilerlemeler kaydetmiş ve varlığını başka şekillerde de tartışmasız bir şekilde haklı çıkarmıştır. Özel siyasi işlerden sorumlu genel sekreter yardımcısı Brian Urquhart'ın bir benzetmesi burada uygun görünmektedir. "Şehirde suç oranının yüksek olması polis teşkilatının lağvedilmesini gerektirmez. Aksine, polis teşkilatının güçlendirilmesi ihtiyacını doğurur. Dolayısıyla BM'nin demokratikleşmesi, dünya politikasının ve azınlığın egemenliğini yaşadığımız şu günlerde eşitlik ve eşit sorumluluğun sürdürülebilmesi için oldukça gereklidir."

Referanslar

- Lavanya Rajamani** (1995). Democratisation of the United Nations. *Economic and Political Weekly*, 30(49), 3140-3143. <http://www.jstor.org/stable/4403537>
- Nadin, P.** (2019). The United Nations: A history of success and failure. *AQ: Australian Quarterly*, 90(4), 11-17. <https://www.jstor.org/stable/26773344>
- Sarwar, N.** (2011). Expansion of the United Nations Security Council. *Strategic Studies*, 31(3), 257-279. <https://www.jstor.org/stable/48527660>
- Lalitha, S & Dr. Kumar, K.A.** (2022). Why India should become a Permanent Member of UNSC? The Kootneeti. Retrieved from <https://thekootneeti.in/2022/01/17/why-india-should-become-a-permanent-member-of-uns/>
- Francis, T.** (2022). Democratization of United Nations. The Kootneeti. Retrieved from <https://thekootneeti.in/2022/05/18/democratization-of-united-nations/>

Ajay Lachhman

İnsan Hakları Aktivisti - Mauritius

Dr. Avinash Oojorah

Akademisyen - Mauritius

Çeviri: PoliTeknik

Afrika'da insan hakları ve dekolonizasyon

1948 tarihli İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin Afrika ve Asya'daki Avrupa sömürgelerinin bağımsızlığı için bir katalizör görevi gördüğü yaygın olarak kabul edilmektedir. İnsan hakları, herkesin insan olması nedeniyle sahip olduğu haklardır. Bu haklar, sosyal ve ekonomik ihtiyaçların yanı sıra sivil ve siyasi özgürlüklere saygı gösterilmesi ve bunların sağlanması gibi hakları da içerir. İnsan hakları ilkeleri, 1945'ten sonra ve Soğuk Savaş'ın başlangıcından bu yana dekolonizasyon dalgasının ve bağımsızlık çabalarının arkasındaki itici güçlerden biri olarak görülmektedir. Bu noktada, bağımsızlıklarını daha erken kazanan ülkelerin (Hindistan ve Pakistan gibi sömürgecilikten daha erken kurtulan ülkeler) insan hakları belgelerinin şekillendirilmesinde oynadıkları rolü göz ardı etmemek gerekir. Söz konusu olan sadece Batı'ya ait bir mesele değildir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yaşanan dekolonizasyon süreci, çok kısa bir zaman dilimi içinde pek çok ülkeyi siyasi olarak özgürleştiren çarpıcı bir süreç olmuştur. Batılı ülkelerin insan hakları gibi muazzam söylemler yoluyla savaş sonrasında iyimser bir hava yaratma isteğiyle teşvik edilen sömürgeler, bağımsızlık için dayanak olarak kullanabilecekleri bir ideoloji bulmuşlardı. Bu konsept gerçekten de ilerici ve özgürleştiriciydi. İnsan hakları, anti-kolonyalizmin temel dayanaklarından biri haline geldi ve bu sayede Avrupalı güçlerin kolonyal varlıklarını ellerinde tutmaları mümkün görünmüyordu. Post-kolonyal Afrika ve Asya ülkelerinin pek çok lideri insan hakları ilkeleri üzerine yemin etmiştir.

Ancak, yeni egemen devletlerin insan hakları ilkelerine bağlı kalıp kalmadıkları oldukça tartışmalıdır. İnsan hakları acaba yeni siyasi projelerin bir parçası mıydı yoksa bağımsızlık mücadelesi verenler ve eski sömürgeleri kontrol etmek için daha sonra neo-kolonyalist planları yönetecek olanlar tarafından ara sıra başvurulan bir stratejik araç olarak mı kullanılıyordu? Post-kolonyal devletlerin liderlerinin insan hakları ile çelişkili bir ilişki içinde oldukları ileri sürülmüştür. İlkeler bu liderlerin görüşlerine uygun olduğunda kullanılmıştır. İnsan hakları, bilhassa eski sömürgelerin, eski sömürgeci efendilerini insan hakları ilkelerine gerçekten saygı göstermeye davet ettikleri uluslararası düzeylerde faydalı bir konsept olmuştur.

Wiki commons: The Soviet Union 1970 CPA 3948 stamp (UN Emblem, African Mother and Child, Broken Chain)

Ayrıca, günümüzde devletlerin egemenliği ile insan hakları arasında bir gerilim durumu olduğu hissedilmektedir. Egemenlik, bir devletin sınırları içerisinde mutlak surette hareket etme yetkisini ifade eder. Öte yandan insan hakları, bir devletin kendi vatandaşlarına nasıl davranabileceğine dair

ile bağlantılı olan kendi kaderini tayin etme fikrine ters düşmektedir.

İnsan hakları ve dekolonizasyon arasındaki ilişkinin basit olmadığı açıktır. Hatta bazı akademisyenler tarafından insan hakları kavramının kolonyal kökenlerini göz ardı etmememiz gerektiği savunulmuştur. Post-kolonyal top-

gülcü doğasını görmezden gelmekte ve insanların haklarını yadsıyan tek tip kültürel uygulamaları ve özellikleri teşvik etmektedir. Son olarak, insan, insan hakları fikrinin merkezinde yer almaktadır. Hümanizmin bu biçimi insan olmayan aktörleri (hayvanlar ve biyolojik çeşitlilik gibi) dışlar ve bu mantığa göre onların hiçbir hakkı yoktur.

Sonuç olarak, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi doğru yönde atılmış bir adımdır. Bununla birlikte, daha fazla iyileştirme yapılması ve ihmal edilenlerin haklarının da dahil edilmesi için pek çok açık kapı bırakmıştır. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin kültürel görecelilikle itham edilmesinin nedeni bu olabilir. Bildirge, Batı'nın dünyanın geri kalanı karşısında giderek zayıflayan hegemonyasını sürdürmeye yönelik görkemli bir söylem olarak görülmüştür. Ancak, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin daha da geliştirilmesi için bırakılan açıklıkları daha iyi bir dünya için bir fırsat olarak görmek daha olumlu olacaktır. İlginç bir şekilde, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi insan onurunu korumak ve geliştirmek için hazırlanmış ilk prensipler dizisi değildir. Bu konuda Hinduların Dharma ve İslam'ın Ümmet kavramlarını da göz önünde bulundurabiliriz. Dharma, bireyin bir bütünü, yani kozmosun bir parçası olduğu fikrini içerir. Bu bağlamda, doğa gibi unsurların da hakları vardır; bu Batılı insan hakları söyleminde yer almaz. Benzer şekilde, Ümmet de insan hakları kapsamında ele alınmayan sosyal dayanışmadan bahseder. Sonuç olarak, gerçek anlamda eksiksiz bir insan hakları sözleşmesine ulaşmak için insan hakları aktivistlerinin yapması gereken daha çok iş vardır.

... DEVLETLERİN İNSAN HAKLARININ TEMİNATI OLMASI GEREKTİĞİ GÖRÜŞÜNÜN, BATILI GÜÇLERİN ESKİ SÖMÜRGELERİNİN İÇİŞLERİNE MÜDAHALE ETMELERİ İÇİN BİR BAHANE HALİNE GELMESİ İLGİNÇTİR

sınırlar koymaktadır. Dolayısıyla, egemenlik ve insan hakları birbirini dışlayan kavramlar gibi görünmektedir. Bu bakış açısı, insan haklarının bu egemen devletlerin kuruluşunda oynadığı rolü büyük ölçüde küçümsemektedir. Devletler aslında insan haklarının teminatı olarak görülmelidir. Yukarıdaki görüşün, yani devletlerin insan haklarının teminatı olması gerektiği görüşünün, Batılı güçlerin eski sömürgelerinin içişlerine müdahale etmeleri için bir bahane haline gelmesi ilginçtir. Bu tür müdahaleler, askeri faaliyetleri, ekonomik yaptırımları ve Batı yanlısı politikacıların siyasal olarak desteklenmesini içermektedir. Bu durum, insan hakları

lumlarda Batılı ideolojilerin varlığına işaret edilmektedir. Ayrıca gerçek bir dekolonizasyonun, sömürgeciliğin arkasındaki temel itici güçlerden biri olan kapitalizmin de dahil olduğu sömürgeci sosyoekonomik düzenlemelerin ortadan kaldırılması anlamına geleceği savunulmaktadır.

Öncelikle, gerçek ve etkin bir insan hakları, diğerlerinin yanı sıra kaynakların ve ortak varlıkların yeniden dağıtılmasını ve ekolojik adaleti desteklemelidir. İkinci bir eylem planı, Batı ideolojisinde yer alan devlet hegemonyası üzerinde düşünmek olabilir. Nitekim, devletler zaman zaman insanların ço-

Referanslar

- Barreto, J. M. (2014). Epistemologies of the South and human rights: Santos and the quest for global and cognitive justice. *Ind. J. Global Legal Stud.*, 21, 395.
- Eckel, J. (2010). Human rights and decolonization: new perspectives and open questions. *Humanity: An International Journal of Human Rights, Humanitarianism, and Development*, 1(1), 111-135.
- Reus-Smit, C. (2001). Human rights and the social construction of sovereignty. *Review of international studies*, 27(4), 519-538.

Lanyero Faith Irene

Uganda Tekstil ve Bağlantılı Sektörler İşçi Sendikası (UTGLAWU)

Çeviri: PoliTeknik

Kıyafet endüstrisinde sömürü nerede biter?*

Moda endüstrisi baştan sona sömürüyle ilerler. Üretim yapıldığı ülkelerde düşük ücretlerle çalışan hazır giyim işçileri ve burada, Uganda'da, istenmeyen giysilerden oluşan çöp dağları bir döngü oluşturmaktadır. Sömürgeciliğin süregelen bir yansıması olarak, bu döngünün her iki ucundaki yaklaşık %90 genç ve kadını istihdam eden işler güvencesiz ve düşük ücretlidir, çalışanları yoksulluğa hapsederken zincirin tepesindekilere, markalara ve ithalatçılara büyük kazançlar sağlamaktadır. Bu döngünün devam etmesini sağlayan başlıca etmen, hızlı modanın gerçek maliyetinin tüketicilerden gizlenmesidir. İnsanlar ucuz bir giysi satın alırken, onu üreten hazır giyim işçilerinin verdiği mücadeleyi görmedikleri gibi, giysilerinin modasının geçmesi ya da kalitesizliği nedeniyle parçalanması sonucunda ulaşacağı yer olan Uganda'da bir zamanlar oldukça başarılı olan yerel hazır giyim endüstrisinin nasıl yok olduğunu da düşünmezler.

Avrupa ve ABD'de hayır kurumlarına veya ikinci el mağazalarına bağışlanan düşük kaliteli istenmeyen giysiler, genellikle balyalar halinde Afrika ülkelerine gönderilir ve ikinci el giysi pazarlarında ve yerel butiklerde satılır. Bu balyalardan daha pahalı ve daha kaliteli olanlar birinci sınıf balya olarak ayrılır ve çoğu butik satıcısı bunları tercih eder. Çok zarar görmüş olanlar, çöplüklere atılırlar ya da büyük ihtimalle giysiler kentsel bir gecekondu bölgesinde drenaj kanallarını tıkar. Uganda'nın başlıca nakit gelirlerinden biri pamuktur, ancak bunun %95'i başka yerlerde kullanılmak üzere hammadde olarak ihraç edilmekte ve yalnızca %5'i yerel tekstil fabrikaları tarafından tüketilmektedir. Burada yetiştirilen pamuktan üretilen giysiler, Avrupa ya da ABD'de giyildikten sonra bize iskartaya ayrılmış ürünler olarak geri satılıyor. Uganda ve çevresindeki Afrika ülkeleri artık dünyadaki iskartaya çıkarılmış giysilerin %70'inin çöplüğü haline gelmiştir; Uganda'da satılan giysilerin %80'i ikinci eldir ve bize ulaşan giysilerin kirli, yırtık veya lekeli olmasına rağmen yerel üretim bunlarla rekabet edememektedir. Daha temiz kalkınma amaçlı kompozit projesine bağlı olarak, evsel katı atık kalite ve verimlilik değerlendirilmesi üzerine yakın zamanda yapılan bir çalışmaya göre, Uganda'da atık yönetimi, kentsel konsey bütçesinin %10'undan daha azını almaktadır.

Düşük maliyetli hızlı moda, yaşam döngüsü boyunca adaletsizlik yaratır:

giysileri üreten işçilere düşük ücret ödenir ve işçiler tehlikeli çalışma koşullarına maruz bırakılır; böylelikle topraklarımız küresel kuzeyin moda hatalarının çöplüğü haline gelir. Yerel hazır giyim sektörümüzün çökmesiyle birlikte, insanlar atık giysi balyalarını ayıklayarak kendilerine iş buluyorlar. Bu başlı başına tehlikeli bir iştir zira işçiler hiçbir koruma olmadan toz katmanlarını tenefüs etmektedir. Yerel pazarlarda gezindiğinizde, bir zamanlar Avrupa'daki kadınların giydiği kirli, yıkanmamış iç çamaşırlarının, sütyenlerin ve geceliklerin, kullanılmış bebek biberonlarının ve kıyafetlerinin, kirli erkek çoraplarının ve iç çamaşırlarının ve büyük markalardan yerel hayır kurumlarına bağışlanan ancak satılmak üzere yerel pazarlarımıza/butiklerimize gönderilen her türlü terli spor kıyafetinin satıldığını görürsünüz. Belki de eskilerini bağışlayan insanlar bunların nereye gittiğinin farkında bile değildir?

Moda endüstrisine hakim olan aşırı üretim ve aşırı tüketimin kaçınılmaz sonuçlarından bazıları, kokuşmuş, çürüyen ve tehlikeli çöp sahaları, güvencesiz ve kayıt dışı çalışmadır. Hiç hoş olmayan bu manzaralar, moda markaları tarafından sıklıkla kullanılan ve tüketicileri çözümün bir parçası olduklarına inandırmayı hedefleyen 'sürdürülebilirlik', 'etik' ve 'çevre bilinci' gibi terimlerinin aslında nasıl da temelsiz olduğunu gösteriyor. Günümüzdeki üretim ve tüketim hızı asla sürdürülebilir değildir ve her saniye bir çöp kamyonu dolusu giysi yakılmakta ya da çöpe atılmaktadır. Yani her yıl 53.000.000 ton giysi çöpe atılıyor.

Ruanda gibi bazı Afrika ülkeleri ekonomik sömürüye karşı koymuş ve ikinci el giysi ithalatını yasaklamıştır. Uganda bu yönde bir yasaklama kararını gündeme aldığı anda, ABD bizi ağır yaptırımlarla tehdit etmiştir. Görünen o ki biz, kaybedilemeyecek kadar değerli bir çöplük

alanıyız, peki bunun bize faturası ne olacak? Tüketimin mevcut hızda sürmesi durumunda ortak geleceğimiz için vizyonumuz nedir? Gerçek anlamda sürdürülebilir bir endüstri oluşturmamızın tek yolu, baskın iş modelini revize etmektir; bunun ilk adımı da hazır giyim işçilerine geçinebilecekleri bir ücret ödemektir. Endüstrinin daha az ama daha kaliteli giysi üretmesi, tüketicilerin daha az satın alması ve markaların ürünleri için daha fazla ödeme yapması gerekiyor. Sektör genelinde sömürüyü sona erdirmek istiyorsak, atılması gereken temel adımlar bunlardır.

Yeni bir endüstri modeli, hazır giyim işçileri için geçinmeye yetecek bir ücretle başlar, çünkü bunun etkisi çok geniş kapsamlı olacaktır. Böylece her bir hazır giyim işçisi ve ailesi onurlu bir şekilde yaşayabilecek, gıda, kira, eğitim ve tıbbi bakım masraflarını karşılayabilecek, bunun etkileri yerel topluluklara da yansiyacak ve sömürge döneminden bu yana süregelen yoksulluk döngüleri kırılacaktır.

Nihayetinde, geçinmeye yetecek bir ücret, daha düşük üretim seviyeleri ve çöp sahasına gönderilen daha az giysi anlamına gelecektir. Kısaca söylemek gerekirse, işçilere geçinebilecekleri bir ücret ödemenin yolu, markaların ürünleri için daha fazla ödeme yapmalarından ve üretim modellerini revize etmelerinden geçmektedir. Markalar, fiyatları dibe çekme yarışına girmek yerine, ürettikleri giysilerin 'gerçek maliyetini' hesaplamak ve bunu tedarikçilere ödedikleri fiyata dahil etmek zorunda kalacaklar. Daha az ürün satın alan tüketiciler giysilerine daha fazla değer verecek ve onları üreten ellere saygı göstereceklerdir. Nicelikten niteliğe doğru giden bir odaklanma söz konusu olacaktır. Uganda'ya daha az kullanılmış giysi balyası ulaşacak ve yerel hazır giyim endüstrimiz canlanarak burada daha fazla istihdam yaratacaktır.

Ancak, durumun olduğu gibi devam etmesini isteyen güçlü menfaat sahipleri mevcuttur. Küresel markalar, yüksek kârlarını korumak için üretim maliyetlerini düşük tutmak istemektedir ve geçinmeye yetecek bir ücrete duyulan ihtiyacın yaygın olarak kabul edilmesine rağmen, tek bir büyük giyim markası bile tedarik zincirindeki tüm hazır giyim işçilerine geçinmeye yetecek bir ücret ödediğini ispatlayamamaktadır. İnsanların ve dünyanın sömürülmesine son verecek yasal düzenlemelere acilen ihtiyacımız var. Markaların kendi iş modellerinin yol açtığı tahribatı görmezden gelmesine daha fazla izin veremeyiz. Geçinmeye yetecek bir ücret ödeme meselesi markaların tercihine bırakılamaz, markalardan doğru olanı yapmalarını beklemek işe yaramayacaktır. Bunu talep eden kanunlara ihtiyacımız var.

Tekstil ve hazır giyim işçileri için geçinmeye yetecek ücretler için Avrupa Vatandaş Girişimi işte bu noktada devreye giriyor. Bu girişim, hazır giyim, tekstil ve ayakkabı sektöründe geçinmeye yetecek ücretlere ilişkin mevzuat talep eden bir kampanya yürütmektedir, söz konusu mevzuatın yürürlüğe girmesi halinde şirketlerin tedarik zincirlerinde geçinmeye yetecek ücretler ödeyip ödemediklerine ilişkin durum tespiti yapılacak ve düşük ücret ödeyen şirketlerden hesap sorulacaktır. Bu tür bir yasa, yerel sanayimizin diğer pazarlar için üretim yapmaya başlaması durumunda Afrikalı hazır giyim işçilerini de kapsayacak şekilde hazır giyim işçilerini koruyacak ve atık giysilerin Afrika'ya gönderilmesinin 'gerçek maliyeti' ile ilgili bir mevzuatın da önünü açacaktır. Hazır giyim çalışanlarına geçinmeye yetecek bir ücret ödenmesinin etkisi sektör genelinde hissedilecek, bu etki topluluklara ve yerel ekonomilere yayılarak herkes için daha iyi koşullar oluşturacaktır. Ucuz giysilerin gerçek bedelini burada her gün ödüyoruz, bundan kaçınmamız mümkün değil. Artık iktidar sahiplerini gerçek bedeli herkes için görünür kılmaya çağırıyoruz.

* İlk olarak Clean Clothes Campaigns (ccc) tarafından yayınlanmıştır. Eğer AB vatandaşıysanız, lütfen Avrupa Komisyonunun tüm dünyadaki hazır giyim işçileri için AB seviyesinde geçinmeye yetecek ücret mevzuatını yürürlüğe koyması çağrısını imzalayarak yardımcı olun. İkinci yayınlanma; Africa Voices.

6 ŞUBAT 2023 / SAAT 4:17

